

Hannibal Poulsen Rigs greve von und zu Löwenschild.

En Regimentshverver fra Slutningen af det 17de Aarhundrede.

Ved Kaptajn **H. W. Harbou.**

En og anden af „Personalhistorisk Tidsskrifts“ Læsere kan maaske erindre i sin Tid blandt „Stiftsrelationerne“ at have læst en Beretning om en dansk, eller rettere norsk Student, *Hannibal Poulsen*¹⁾, som efter at have tjent i forskellige Hære, først i den nederlandske, saa, om end kun kort, i den danske og senere i den venetianske, endelig fortælles at være stegen til General-Feltmarskalløjtnant i kejserlig Tjeneste og det hellige Romerske Riges *Greve von Löwenschild*. Det er da vel gaaet andre ligesom Meddeleeren, at man kunde have Lyst til at vide lidt om de Bedrifter, hvorved „denne brave Krigshelt“ havde svunget sig op til „saa stor en Generals Person“. Man haaber at finde en Mand, værdig til at stilles i Klasse med Hans Schrøder *Løvenhjelms*, der

med Løve-Mod og Med
paa Lykken gjorde Vold;
af egen Dyd og Sved
han avled Sværd og Skjold,

eller med Poul Vendelbo *Løvenørns*, i hvis Navn og Vaaben Danmarks Ruslands Skjoldemærker forenedes som Tegn paa hans Fortjenester af begge Riger.

Man beklager uvilkaarlig, at Löwenschild ikke fik rigere Lejlighed til, saaledes som Løvenørn, at gjøre sin i Udlandet erhvervede Dygtighed frugtbringende i sit Fødelands Tjeneste — hvilket dog ifølge Beretningen havde været hans oprigtige Ønske, der desværre herhjemme ikke blev tilbørlig paaskjønnet og imødekommet; men man trøster sig med, at han i det mindste ligesom U. F. V. *Løvendal*, den berømte franske Marskal, der fristede en lignende Skjæbne²⁾, paa Valpladsen, om end under

¹⁾ 1. R. IV, S. 157 ff. Den samme Beretning findes i P. Rohde, Saml. t. Lolland-Falsters Hist., 1. Udgave (1776), I, S. 327 ff.

²⁾ Marskallens Forhold til Danmark er behandlet af Kaptajn A. Tuxen i Militært Tidsskr. XX.

fremmede Faner, har kastet Glands over det dansk-norske Krigernavn.

Men desværre! Har nogen gjort sig saadanne Forestillinger, vil han blive sørgelig skuffet ved, hvad her skal meddeles — ligesom for Resten Meddeleren selv er bleven det. Jeg har søgt en Soldat, der havde tjent sine Sporer ved Tapperhed og militære Talenter, selv om han, hvad man nok kunde have en Mistanke om, ogsaa havde sine svage Sider. Jeg har truffet en Lykkeridder, hvis eneste Adkomst til Hæder og Værdighed var den Frejdighed, hvormed han satte sig ud over alle Hensyn, der vilde have opholdt andre, i moralsk Henseende mindre fordomsfrie, Naturer. Og, hvad der er det værste, jeg har forgjæves spejdet efter Lyspunkter, der kunde kaste et forsonende Skjær over Billedets mange mørke Pletter.

Der er noget ret utilfredsstillende ved at have sat et forholdsviis betydeligt Apparat¹⁾ i Bevægelse for at naa et saadant Resultat. Alligevel er det mit Haab, at Billedet nok kan fortjene en Plads i et Galleri af hin Tids typiske Skikkelser, men rigtignok blandt dem, der repræsenterer dens mindst tiltalende Sider. Den, der kun ønsker at stifte Bekjendtskab med Lyssiderne, er altsaa advaret i Tide.

Der er derhos endnu en Omstændighed, som til en vis Grad giver de tilvejebragte Oplysninger en forøget Værdi. De hidtil kjendte, fra Løwenschild selv, direkte eller gjennem hans Nærmeste, hidrørende Fortællinger kunne nemlig ved at sammenholdes med hine for en stor Del kontrolleres, og det viser sig da, at de i allerhøjeste Grad trænge til en saadan Kontrol; man maa, som det hedder, „ôter la moitié et se méfier du reste“ af de Løwenschildske Originalberetninger, og det hele bliver derved et ganske karakteristisk Exempel paa, hvor forsigtig man maa være, og hvor uforsigtig Datiden var med at fæste Lid til de Krøniker, som dens talrige internationale Æventyrere gave til bedste om deres Herkomst, Bedrifter og øvrige Liv.

¹⁾ Oplysninger ere søgte og modtagne fra Stats-Arkiver i Christiania, Slesvig, Haag, Dresden og Wien samt fra forskjellige mere private Kilder i Udlandet.

Vor „Helt“ fortæller for det første om sin Herkomst¹⁾: „das sein Vhr alt freyherrliches geschlecht derer von Löwenschild ausz denen Nordischen Landen des Königreichs Schweden seinen Vrsprung genommen, und nicht allein sein Vhralter grosz grosz vatter Tychvo Erbsasz auf Lilienaw vnter der Cron Schweden alberait vor mehr als anderthalb Saeculis Reichs General Admiral, desszen jingster Sohn Gootsche Erbsasz auf grimmerland sich nachmahlen durch vornembe Verhewrathung in das Königreich Dennemarkh possessionirter [Weise] nider gelaszen und sein Domicilium dahin Stabilirt, woselbst er auch als ein Eques Regni Daniae aufgenomben und intabulirt worden und anbey eine dieser orthen ansehnliche Charge als Oberberg Hauptmann über die Silber und Kupfer bergwerkh in Norwegen gedienet, sein grosz Vatter aber Paul von Löwenschild, Erbherr auf Grimmerlandt [und] Sognes in Norwegen als ein bemittler Land Cavallier von seinen Intraden gelebet, und den Characterem gleich anderen als Eques Regni Daniae geführet, und nicht weniger sein Vatter Nicolaus von Löwenschild, Erbsasz auf Grimmerlandt und Sognes in die zehen Jahr lang die Königliche ober Land Commissariat Stelle in Norwegen verwalthet habe, er in ermangelung des vice Roy damahls das völlige Commando (!!) als Königlicher ober Landt Commissarius obgehabt, vnd daneben Königlicher Cammerath und Assessor derzelbigen Schaz Cammer gewesen seyn,“

Det er ganske interessant at se, at Fortælleren allerede har benyttet den senere vel kjendte Udvej at ty over til Sverrig, naar man i Moderlandet ikke har kunnet tilvejebringe tilstrækkelig højbaarne Aner for en norsk Slægt. Jeg tør dog ikke paatage mig at følge ham paa denne Udflugt, men maa for de ældre Generationers Vedkommende indskrænke mig til at bemærke, at det uden Tvivl er rigtigt nok, at hans Bedstefader har heddet *Poul*²⁾.

¹⁾ Ifølge Rigsgrevediplomet i det K. K. Indenrigsministeriums Adelsarkiv i Wien. Afskrift modtaget ved den Kgl. Danske Gesandt Grev Sponecks Velvillie.

²⁾ Med Hensyn til Navnene *Grimmerland* og *Sognes* har Arkivfuldmægtig Huitfeldt-Kaas oplyst, at der vistnok ikke kan menes andet end et Par almindelige Bøndergaarde i Odalen: Grimsland i Strøms og Sognes i

I det mindste kjender man godt hans Fader, ikke som Hr. v. Løwenschild, men under det mere beskedne *Niclus Foulsen*.

Denne, der 12. Juli 1646 fik Bestalling som Norges Riges Skriver fra 1. Januar 1647 og 8. Juli 1651, efter Hannibal Sehesteds Fald, stadfæstedes i denne Bestilling, blev 9. Aug. 1653 Lagmand i Throndhjem efter sin Svigerfader, Dr. juris & med. *Peder Alfsen*¹⁾, der frivillig havde overladt ham Embedet. I Aaret 1658 fratraadte Niclas Poulsen Lagmandsstolen og kaldes derefter Kommissarius, fra først af maaske nærmest en Titel, men 1. Januar 1661 blev han Landkommissarius i Norge tilligemed Johan Garmann d. Y. Landkommissionen hævedes 1665, men 17. Aug. 1670 kaldtes Niclas Poulsen til Kjøbenhavn for under Skatkammerkollegiet at forestaa Revisionen af de norske, islandske og færøiske Regnskaber. 10. Nov. 1671 udnævntes han derhos til Assessor i nævnte Kollegium, d. e. til Deltager i dets kollegiale Raadslagninger. Aaret efter overdroges der ham en Sendelse til Norge „for at overhøre Bøndernes Klager“²⁾.

Noget sandt er der altsaa her i Sønnens Beretning, og Niclas Poulsen var, som man ser, et godt Stykke inde paa den Bane, som i Enevældens første Tid for mangan Søn af jævne Forældre endte paa Embedsstigens højeste Trin. Som saa mangan anden drev han derhos ved Siden af sin Embedsgjerning en ikke ubetydelig privat Virksomhed. Saaledes erhvervede han sig første Finders Ret til Løkkens eller Meldals Kobberværk og satte 1655 dette i Gang sammen med sin Svigerfader og andre Participanter³⁾. 1658 købte han af Erik Krag til Bramminge 2 Savbrug ved Throndhjem, Lerens i Strinden og

Sands Sogn. Mellem de ældre Ejere findes dog ifølge Lens- og Fogedregnskaber ingen af Navnene Poul eller Godske, hvorimod Muligheden af, at Nic. Poulsen har ejet dem, ikke er udelukket.

¹⁾ Se om ham D. biogr. Lex. I, S. 179 og Personalhist. Tidsskr. V, S. 235. Jvf. ogsaa (Norsk) Hist. Tidsskr. 3. R. III, S. 321 og 330.

²⁾ Norske Rigsregistrarer, IX, S. 310, jvf. S. 448 og 451; X, S. 231; XI, S. 24 og 29; XII, S. 117 og 225. Personalhist. Tidsskr. 2 R. V, S. 173; 3 R. III, S. 148 og 259. Medd. fra de kgl. Arkiver, 1886—89, S. 150 og 279.

³⁾ Kraft, Topogr. stat. Beskr. af Norge, V, S. 499. Norske Rigsreg. XI, S. 472 og 515; XII, S. 225.

Draksens i Klæbo¹⁾. 1663 fik han af Kongen Skjøde paa Gods i Norge²⁾, og der kunde anføres end flere saadanne Transaktioner, f. Ex. at han købte Gaarden Draksen af U. F. Gyldenløve³⁾. Ved sin Forflyttelse til Danmark synes han at have skilt sig ved sine norske Ejendomme. I det mindste nævnes han 1671 ikke blandt Kobberværkets Participanter (Christopher Gabel, Henrik Müller og Johan Marselius⁴⁾), og Savbrugene solgte han 24. Nov. 1670 til Baronet og Ridder William Davidson, en forhenværende storbrittanisk Resident i Nederlandene, som en Tid lang havde temmelig omfattende Spekulationsforetagender i Gang i det Throndhjemsk⁵⁾. Ikke længe efter sin Overflytning til Danmark søgte Niclas Poulsen her at gjenoptage sin industrielle Virksomhed, idet han købte en Korn- og Papirmølle i Hørsholm Amt, d. e. den bekjendte „Strandmølle“, midtvejs mellem Taarbæk og Skodsborg. Sælgeren var en vis Nicolai Hermansen, Søn af afgangne Herman Henriksen Delmenhorst og Regina Nicolaisdatter, der da var i 2. Ægteskab med Jacob Butjenter⁶⁾. Nicolai Hermansen var imidlertid optraadt uberettiget paa sin Moders Vegne, og, da Jacob Butjenter i den Anledning anlagde Sag mod Nic. Poulsen blev denne ved Højesteretsdom af 29 Juni 1674 dømt til at tilbagelevere Møllen, hvorhos, da det lod til, at Handelen „ikke var uden Svig og Bedrag“, en nærmere Undersøgelse blev paalagt Generalfiskalen. Under 9. Decbr. s. A. fik denne dog Ordre til at stille Sagen i Bero, hvilket vist staar i Forbindelse med en Hofretsdom af s. D., hvorved Nic. Poulsen dømmes til for Afsavn og Forringelse af Møllen at svare Butjenter 1700 Sletdaler. Denne Erstatning blev dog ved Højesteretsdom af 31. Maj 1675 nedsat til 300 Sldl. foruden en Mulkt paa 200 Sldl. til Kvæsthuset⁷⁾.

¹⁾ Norske Rigsreg. XII, S. 444. Jvf. Højesterets Dombog ²⁵/₈ 1686.

²⁾ Se ndf.

³⁾ Højesterets Dombog anf. Datum.

⁴⁾ Kraft, anf St.

⁵⁾ Højesterets Dombog, anf D. Jvf. Kraft, V, S. 586 ff., 610, 617.

⁶⁾ Om disse Personer og deres Forhold til Papirmøllen 1653—83 se C. Nyrup, Strandmøllen, S. 35—59.

⁷⁾ Højesterets Dombog ²⁹/₈ 1674 og ³¹/₅ 1675. Sjæl. Tegnelser Nr. 470 af ⁹/₁₂ 1674.

For saa vidt var Nic. Poulsen altsaa sluppen forholdsvis let over en Sag, der truede med at antage ret uhyggelige Dimensioner; alligevel er det rimeligvis den, der har skilt ham ved hans gode Embede og Udsigten til Forfremmelse. Thi det er vel nok i det mislige Forhold, han i denne Sag var bleven, om ikke overbevist om, saa dog mistænkt for, at Grunden er at søge til, at han i Løbet af 1674 forsvinder fra Rentekammeret. Noget bestemt herom er dog ikke fundet. Nic. Poulsen var imidlertid endnu ikke helt uden Ressourcer, men Heldet synes at have forladt ham. Forskjellige Summer, og for hin Tid ikke saa ringe endda, satte han til paa Laan til Slægtninge og Venner (hvorom mere nedenfor); og af de 2000 Rdl., han skulde have havt for Savbrugene, havde han kun modtaget 600 Rdl., da Sir William Davidson 1675 rømte fra Norge efter at have pantsat Brugene til sin forhenværende Fuldmægtig David Jacobsen, Handelsmand i Thronhjelm. Hos denne søgte Nic. Poulsen sin Erstatning, og 21. Januar 1683 fik han Bevilling til Nedsættelse af Kommissarier i Sagen; da denne i Begyndelsen af 1686 indstævnedes for Overhofretten i Christiania, var han død. 25. Aug. s. A. faldt Højesterets Dom, der stadfæstede David Jacobsens Prioritet og henviste Nic. Poulsens Enke til at søge sin Erstatning hos den i Mellemtiden ligeledes afdøde Sir Williams Arvinger. Sagen var endnu ikke bragt til Rigtighed 1691¹⁾.

Saa vel Niclas Poulsen, som senere hans Enke *Else Pedersdatter*, Datter af nævnte Peder Alfsen og Anna Jacobsdatter Wolf, synes at være blevene boende i Kjøbenhavn; herfra daterer han i det mindste nogle Breve 1677, og her døde Enken 27. April 1708²⁾. Hendes Omstændigheder vare da kun ringe; Boet viste et Underskud af 11 Rdl. 1 Ɔ 2 β , idet Begravelses- og Skifteomkostninger (henholdsvis 51 Rdl. og 29 Rdl. 1 Ɔ 14 β) ikke kunde dækkes af den kontante Beholdning (45 Rdl.) og det Beløb (24 Rdl. „ Ɔ 12 β), som Løsøret ved Auktion var

¹⁾ Norske Tegnelser Nr. 2 af ²₁ 1683. Nr. 121 af ⁷₇ 1688. Nr. 133 af ⁸₁₂ 1691 Højesterets Dombog ²⁶₈ 1686.

²⁾ Skifte efter Else Pedersdatter „Berrig“, afholdt ved Hof- og Borgretten (Provindsark. f. Sjælland).

udbragt til. Rigtignok fandtes endnu en Koffert med Dokumenter, nemlig Kong Frederik III's Skjøde af 12. Maj 1663 paa Gods i Norge og 7 Obligationer lydende paa i alt 5863 Rdl., hvilke Papirer overleveredes den eneste tilstedeværende Arving, en efter Farfaderen opkaldt Sønnesøn. Obligationerne, der, som man nedenfor vil se, neppe med Urette ansaas for værdiløse, vare udstedte af: 1) Mag. Iver Pedersen¹⁾, 1. Juni 1664 for 473 Rdl. — 2) Oluf Pedersen Adolphin²⁾, Kapellan i Throndhjem, 12. Aug. 1674 for 900 Rdl. — 3) Laurids Poulsen, Foged i Tromsø³⁾, 10. Aug. 1673 for 499 Rdl. 2 $\frac{1}{2}$. — 4) Frederik Hansen Wulff⁴⁾, 16. Jan. 1677 for 500 Rdl. — 5) Hannibal Poulsen Løwenschild, 17. Nov. 1678 for 3000 Rdl. — 6) Rigborg, sl. Anders Hansens, fordum Præst i Baahus, 30. Juni 1680 for 430 Rdl. 4 $\frac{1}{2}$ og 7) Berendt Nagel, 14. Juli 1683 for 60 Rdl.

Niclas Poulsen og Else Pedersdatter havde 2 Sønner, *Hannibal* og *Andreas*. Da ingen af Bedstefædrene er opkaldt, har der rimeligvis været flere, som ere døde, uden at deres Navne ere komne til Efterverdenen. Den ældste Søn, der maa være født omtrent 1648, er selvfølgelig opkaldt efter Faderens daværende Foresatte, Norges Statholder, Hannibal Sehested. Navnet var jo ret usædvanligt, og, formodentlig som Følge heraf, mente Samtiden ikke at have Brug for andet Navn til ham⁵⁾. Selv efter at han c. 1680 havde ombyttet det jævne Efternavn Poulsen (som han efter den da begyndende, Syd fra kommende Skik havde optaget efter Faderen) med det klingende Løwen-

¹⁾ Om Mag. I. P. Adolphus, Søn af Peder Alfsen, se D. Biogr. Lex. I, S. 114.

²⁾ Se Erlandsen, Throndhjem Stifts Geistlighed, S. 75. Giessing, Jubellærere, I, S. 406 ff. Uden Tvivl Broder til den foregaaende.

³⁾ Broder til Niclas Poulsen?

⁴⁾ Brodersøn af Peder Alfsens Hustru?

⁵⁾ Dette Exempel er iøvrigt ingenlunde enestaaende i denne Henseende. Oberst Gotfred Rauch, der faldt ved Christianstad 1677, kaldes saaledes i Almindelighed blot „Gotfred“. — Et andet Exempel er den bekjendte „Oberst Jens“ (v. Hadersleben, genannt v. Løwenklau).

schild¹⁾, ser man ham ikke, selv i Embedsbreve, omtalt under andet Navn end slet og ret Hannibal; kun den allerofficielløste Kancellistil i Patenter o. l. gjør en Undtagelse fra Reglen.

Hannibal, som vi altsaa foreløbig ville kalde ham, har selv leveret Materiale²⁾ til en Levnedsskildring, der i Korthed gaar ud paa følgende:

I sin Ungdom studerede han Jus publicum, saavel som Justinianum et gentium ikke blot ved Universiteterne i Heidelberg og Strassburg, men ogsaa i Speier, hvor hans Lærere vare de senere paa forskellig Vis navnkundige Doctores Magnus Wedderkopp og Samuel Pufendorff. Snart forlod han dog Studeringerne og „for at træde i sine berømmelige Forfædres Fodspor (!) applicerede han sin genium til Krigen“. 1667 stod han som Volontær i Kurfyrsten af Pfalz's Tjeneste, og tjente saa som Kornet og Løjtnant i Biskoppen af Münsters Hær, Oberst v. Katzenellenbogens Regiment. Dernæst gik han hjem til Danmark og stod som Fændrik og Kaptajnløjtnant i Vicekongen af Norge, „Graf v. Goldenløw's Regiment, indtil han 1671 tog Tjeneste hos Generalstaterne. Her var han Løjtnant, siden Kaptajnløjtnant, først ved Generalfeltvagtmester v. Würz's Regiment, siden ved det engelske Regiment under Oberst von Grünne, stod saa som Oberstvagtmester (∴ Major), og siden som Generaladjutant og Oberstløjtnant under General von Rabenhaupt, for endelig at forrette Tjeneste som Generaladjutant hos selve Prindsen af Oranien. Efter denne Fyrstes Anbefaling kom han i Tjeneste hos de spanske Nederlande, hvor Hertugen af Villa Hermosa betroede ham et tydsk Infanteriregiment. Fra Nederlandene vendte han atter hjem til Danmark, hvor han som Oberst successive kommanderede 2 Infanteriregimenter. I nogle Aar opholdt han sig saa ved det kursachsiske Hof i Dresden, hvor han 2 Gange blev

¹⁾ En enkelt Omstændighed synes at tyde paa, at dette Navn alt tidlig har spøget i hans Hoved. I Kbhvns. Garnisons-Protokol anføres nemlig 1666 blandt Indpasserede „die Herren von Löwenschild, Edelleute aus Hamburg“. Er dette H. og A. Poulsen?

²⁾ Ansøgning om Optagelse i Grevestanden i K. K. Indenrigsministeriums Adelsarkiv, samt de Breve, hvoraf Uddrag er meddelt i Personalhist. Tidsskr. IV., S. 157 ff.

gift med Enker „af Qualité“, men ikke opnaaede nogen Ansættelse. Sluttelig traadte han i venetiansk Tjeneste som Generalmajor, og hvervede for Republiken et tydsk Infanteriregiment (efter nogle Beretninger endog 2), som han i Begyndelsen selv kommanderede, men siden overlod sin Broder Andreas. Medens han var i hollandsk Tjeneste havde han gjort Bekjendtskab med Hertugen af Lothringen, „ved det han ofte havde bragt ham Parolen fra Prindsen af Oranien“, og fra højstbemeldte Hertug, der imidlertid var bleven kommanderende General hos Kejseren, modtog han i et meget obligeant Brev Tilbud om „den høje Charge som Generalfeltmarskalløjtnant i kejserlig Tjeneste med Forsikkring paa det første Regiment, eller hvad som kunde vorde ledig“. Han rejste derfor i Begyndelsen af 1688 til Wien, og, medens han hidtil havde kaldt sig Baron, stiger han nu til Greve. Om hans videre Skjæbne haves ingen Oplysninger fra ham selv, og ikke længe efter siges han at være død.

Det er denne Selvbiografi, som jeg, saa godt det lader sig gjøre, skal søge at kommentere.

Det er rigtigt nok, at Hannibal fra først af var bestemt for Studeringerne. 1666 dimitteredes han fra Christiania Skole til Kjøbenhavns Universitet¹⁾, og Aaret efter immatrikuleredes han ved Universitet i Heidelberg²⁾. Saa slippe vi Sporet i nogle Aar, men det ses let, at hans egne Beretninger om hans Studier i Strassburg og Speier og om hans Militærtjeneste i Pfalz, Münster og Norge ikke rigtig harmonere indbyrdes. At han skulde have været Officer ved Ulr. Fr. Gyldenløves Regiment, er i hvert Fald ikke rigtigt, eftersom denne paa hint Tidspunkt slet ikke var Regimentschef. Om hans Tjeneste i Holland vides kun, at hans Navn ikke findes i vedkommende Bestallingsbøger for Aarene

¹⁾ Birket Smith, Kbhvns. Universitets Matrikul, I, S. 336 (Hannibal Nicolai).

²⁾ L. Daae, *Johannis Agricolaë Islebiensis Apophthegmoneumata*, (Festskrift ved Heidelberg Univers. Jubileum 1886, med en Fortegnelse over Nordboer immatr. ved dette Universitet) S. XIV. Han kaldes her Hannibal Paulinus Norvegeois (sic!).

1670—80¹⁾. I de spanske Nederlande har han derimod været, thi i April 1677 træffe vi ham i Bryssel, men rigtignok — i Arrest. Det synes ogsaa, som han paa en eller anden Maade har staaet i Forbindelse med Vilhelm af Oranien, og at det er efter en Rejse til Paris i dennes Ærinde, at han er bleven arresteret. Aarsagen hertil ses ikke, maaske Spioneri, maaske ulovlig Hvervning — denne Art af Menneskehandel vedblev hele Livet igjennem at være hans Yndlingshaandtering — maaske rent private Skandaler; nok er det, arresteret var han. Hans yngre Broder Andreas, hvem vi her træffe for første Gang, synes at have delt eller dog været nær ved at dele samme Skjæbne, men var sluppen løs ved den bekjendte danske Resident i Bryssel, *Christian Lentès* Mellekomst, og anstrængte sig nu hos Residenten, dels for ogsaa at faa Broderen ud af Forlegenheden, dels for selv at faa et Laan paa 30 Rdl. til Rejsepenge. Ogsaa Faderen henvendte sig til Lente, som alt forud havde vist Sønerne Venlighed. Først stiller han Residenten den smigrende Opgave selv at erhverve sig Æren ved den ældste Søns Befordring: Tiderne ere neppe til at paatage sig Hvervning af et Regiment, og han maa derfor hellere nøjes med en lavere Charge som Oberstløjtnant eller i det ringeste Major (Hannibal har altsaa ikke, som han selv siger, været Oberst!); vel ønsker Faderen helst at faa ham anbragt i Hjemmet, men først maa han en kort Tid have gjort sig „renommeret“ i Udlandet, thi, som Nic. Poulsen meget praktisk bemærker, „ohne dem gilt kein Prophete so viel im Vaterland als ausserhalb“.

I det næste Brev har Piben faaet en anden Lyd. Den gamle har nu erfaret Sønnens Fængsling, og ønsker blot, at han snarest muligt maa slippe fri og komme hjem; Lentès Udlæg (30 Rdl. til Andreas og 80 til Hannibal) skulle blive ham erstattede gennem den Læserne bekjendte jødiske Faktor i Amsterdam, *Gabriel Milan*²⁾, hvem Nic. Poulsen samtidig anmoder om 100 Dukater mod en Vexel fra Norge, vistnok fra

¹⁾ M. G. Wildeman i Maandblad van het Genealog.-herald. Genootschap „De Nederlandsche Leeuw“, 1895, Nr. 7.

²⁾ Biografi ved Fr. Krarup i Personahist. Tidsskr. 3 R. II og III.

Niels Toller i Christiania. Ogsaa Hannibal selv træder fra Arresten i Forbindelse med Milan. Han haaber endnu paa en Ansættelse hos Prinsen af Oranien, og Milan har lovet ham at indlede denne Sag. Tillige har han aabenbart benyttet Milan til at besørge sine Breve til Faderen. I et af disse giver Hannibal sin Ærgrelse Luft over, at Lente med al sin Tjenstvillighed er en „gruelig karrig Mand;“ han havde fra først af endog afslaaet „de unge Gyldenløver¹⁾“ 100 Rdl. til Fortsættelse af deres Rejse til Heidelberg, hvor de efter hans høje Excellences Bestemmelse skulde fortsætte deres Studier. Dette Brev findes nu i Lentes Brevsamling, og der er vel neppe Tvivl om, at det er Milan, der har været saa forekommende at levere Lente det; som man ved, var han ikke ukjendt med den Trafik at aabne og efter Omstændighederne understikke de Breve, der betroedes ham til Besørgelse. Lente blev selvfølgelig fornærmet. Uden at Arrestanten kan begribe hvorfor, kjølnes hans Iver for dennes Løsladelse kjendelig, og, medens han tidligere endog skal have lovet at hjælpe ham med at bryde ud med Magt, hvis hans Løsladelse ikke snart kan opnaas ad retslig Vej, lader han ham nu rolig blive siddende til ud paa Efteraaret. Der var da bragt et Slags Forsoning til Veje, hvortil Lentes Ønske om at faa sine udlagte Penge igjen vel nok har bidraget. En af de første Dage i Oktober ankom Hannibal saa fra Bryssel til Amsterdam i Følge med nogle Officerer, der skulde træde i dansk Tjeneste, og som han havde skaffet Skibslejlighed til Hamborg. 9. Oktober rejste disse, og 11. s. M. vilde Hannibal tage til Haag for inden sin Hjemrejse at gjøre Prindsen af Oranien sin Opvartning og tage Afsked hos denne; men — 17. Januar var han ikke rejst endnu. I Amsterdam havde han sluttet sig til den Kreds af danske Æventyrere, som Personallhistorisk Tidsskrifts Læsere kjende fra Milans Historie: Generaladjutant *Mikkel Skov*, Baron *Jacob v. Petersen*, Ritmester *Frands Munk*²⁾ og maaske flere, og dette

¹⁾ D. e. Ulr. Fr. Gyldenløves Sønner med Sophie Urne, Carl og Valdemar Løvendal.

²⁾ Foruden hvad i 3 R. II S. 112 er meddelt om denne, kan anføres, at han 1657 stod ved Poul Beenfeldts Dragon Komp., 1658 var Kaptajn ved Claus

Selskab havde været for fristende. Hos Lente undskylder han sig i dybeste Fortrolighed med, at Vennerne saa at sige have paaødet ham en rig Arving, hvis Forældre vare døde for nylig efterladende hende i Penge og Jordegods saa meget som det bedste Grevskab i Danmark, og som tilmed var af gammel tydsk Adel; Navnet turde han endnu ikke aabenbare. Det var en Forklaring, som Lente kunde forstaa; han var selv ikke fri for at gaa paa Jagt efter et godt Parti, og han har sikkert paa sine Forstrækningers Vegne delt Hannibals Skuffelse, da den lovende Plan gik i Lyset. Men Lentes Ærgrelse skulde snart blive meget større¹⁾.

Senest i Maj Maaned 1678 kom Hannibal til Kjøbenhavn, og, uagtet han, langt fra at adlyde det Forbud mod at gaa i fremmed Krigstjeneste, som Christian V. havde ladet udgaa kort efter sin Tronbestigelse, heller ikke i de halvtredie Aar, Krigen med Sverig havde varet, var mødt under de danske Faner, blev han dog, idet mindste efter sin egen Beretning, vel modtagen ved Hove. Man var altfor vant til saadan Overhørigheid, til at lægge videre Vægt derpaa; som bekjendt, har hin Periodes nyeste Historieskriver fundet Anledning til at skrive et helt Kapitel „Om de Vanskeligheder, som Regeringen havde ved at skabe Lydighed imod Love og Forordninger“²⁾. Hvad Hannibal har faaet bildt Kongen og hans Raadgivere ind om sine Bedrifter i Udlandet, er ikke godt at vide; men selv fortæller han, at, da han 15. Maj havde fulgt General Fr. v. Arenstorff og Krigsraad Herman Meier til Skibet, der skulde føre dem til Skaane, modtog han af Generalens Mund Kongens Ordre til at følge med Hæren under det forestaaende Felttog; Kongen havde tilstaaet

---

Ahlefeldts (hans Svigerfaders) Dragon Regt., 1660 Ritmester ved Hans Schacks Rytter Regt.

¹⁾ Brevsamlingen Chr. v. Lente (Rigsark.): Nic. Poulsen til Lente $17/4$ og $26/5$ 1677 (fasc. 2 Nr. 60 og 22). Samme til Milan $26/5$ 77 (fasc. 1 Nr. 245). Andr. Poulsen til Lente $1/4$, $28/4$, $8/5$ og $8/5$ 77 (fasc. 2 Nr. 61, 62 og 59). Hann. Poulsen til samme $21/7$, $11/10$ og $26/12$ 77, $17/1$ og $27/1$ 78 (fasc. 30 Nr. 4, fasc. 2 Nr. 8, fasc. 1 Nr. 57, fasc. 2 Nr. 55 og 54). Samme til Faderen $12/5$ 77 (fasc. 1 Nr. 31).

²⁾ E. Holm, Danmark-Norges indre Historie 1660—1720, I, Kap. 4.

ham tilligemed 2 andre, Juel¹⁾ og Møller²⁾, Obersts Traktement, indtil de ved første Vakancer kunde faa Regiment. Idet Hannibal meddeler Lente dette, tilføjer han sin Forsikkring om, at hans Fader med det første vil sende de skyldige Penge, samt en Anmodning om Nyheder fra Nederlandene, da han, naar han kommer til Hove, af Hofmænd, Ministre og endog af Kongen selv stadig faar Forespørgsler om saadanne.³⁾

Hannibal kom, til Trods for den Oberstløjtnantstitel, der nu tillægges ham, dog neppe heller denne Gang med i Krigen; senere paa Sommeren — da Situationen i Skaane var meget kritisk samtidig med, at man stod i Begreb med at foretage en Diversion mod Rygen, træffe vi ham i det mindste i — *Glückstadt* sammen med en af Vennerne fra Amsterdam, Ritmester Frands Munk. Her boede Fru *Anna Christine Lente*, født *v. Hatten*, Enke efter Chr. Lentes Broder Frederik, der 16. Novbr. 1677 var død som Raad ved det kgl. Regjeringskancelli dersteds, efterladende eu ret betydelig Formue. Med hende stiftede de to Venner Bekjendtskab og fortalte hende vidt og bredt om den Naade, som Hannibal stod i hos Kongen, der havde lovet ham det første ledige Regiment; den eneste Vanskelighed var, hvorledes han skulde ekvipere sig standsmæssigt. Uagtet hun havde traadt sine Børnesko, lod Damen sig blænde af den mindst 10 Aar yngre Lykkeridder og hans glimrende Fremtidsudsigter; da hun ikke havde de til Ekviperingen nødvendige rede Penge ved Haanden, udstedte hun en Obligation paa 1000 R in specie

¹⁾ Vistnok Christian Juul (Rysensteen, se Danm. Adels Aarb. 1890, S. 271), som endnu i en Liste fra Dec. 1878 opføres blandt „reformerede og uakkomoderede Officerer af Kavalleriet“. Paa samme Liste anføres Georg Tropp endnu som Chef for et Dragon Regt., der altsaa ikke (som anført i Vaupell, D. dansk-norske Hærs Hist. II, S. 587, jvf. Adels Aarb. anf. St.) 1677 kan være tildelt Juul.

²⁾ Jørgen Møller var alt Major 1657 (Vaupel, II, S. 792, 794, 812), kommanderede 1661—66 den nordlige Halvdel („Eskadron“) af Sjøel. nat. Inf. Regt. (ib. 621, 625), var 1675 Oberstløjtnant i Bernh. af Pløns Regt. ved Belejringen af Wismar, 1676 Kommandant i Helsingborg, som han forsvarede tappert mod Carl XI, 1677 i Landskrone; deltog s. A. i Flaadens Tog til Østkysten af Sverig, hvor han bl. a. stormede og plyndrede Vestervik.

³⁾ Hann. Poulsen til Lente ¹⁰/₆ 78 (fasc. 1 Nr. 40).

til 5 p. c., paa hvilken Munk („der proxeneta oder Freimacher“, som han noget despekterlig tituleres) lovede at rejse Pengene. Varmblodig, som Enken var trods sine 41 Aar, hengav hun sig ganske til Hannibal, og idet de aftalte, at Brylluppet skulde finde Sted, saa snart Sørgeaaret var omme, bestemtes, at den, der brød Pagten, skulde svare den anden 25,000 Rdl. Saaledes paa-stod i det mindste senere Hannibal, at der stod i den med hendes Lavvæрге, Assessor Hugo Lentes Samtykke, afsluttede Kontrakt, og det ser ud til, at han her undtagelsesvis har talt Sandhed.¹⁾

Vel fornøjet rejste Hannibal nu til Kjøbenhavn, men her var det, at han i Begyndelsen af November havde det tidligere i Personalhistorisk Tidsskrift²⁾ omtalte Sammenstød med Generaladjutant *Johan Heye*. Denne tappre Officer, der var bleven adlet for sit udmærkede Forhold ved de Svenskes Tilbageerobring af Rygen 8. Januar s. A., og som senere havde gjort Felittoget i Skaane med, har vel ikke villet respektere Hannibal som Kammerat. Utænkeligt er det heller ikke, at Striden er opstaaet over Ligheden mellem det Vaaben, en oprejst Løve, som Hannibal af egen Magtfuldkommenhed tillagde sig,³⁾ og det, som Heye havde faaet af Kongen. Nok er det, at de paa aaben Gaden i Kjøbenhavn („ved Hans Friis's Trappe“) trak blank imod hinanden, og at Hannibal, der i øvrigt synes at være optraadt som den besindigste af de stridende Parter, dræbte sin Modstander ved et Kaardestød i Brystet. Det er den eneste Vaabendaad han vides at have udført, og den skilte den danske Hær ved en af dens mest lovende yngre Officerer!

Uagtet Stadens Porte strax bleve lukkede, slap Hannibal dog bort til Hamborg, hvor han optraadte med stor Pragt, og gav mange Penge ud, „skjønt det var almindelig bekjendt, at han ingen Midler havde og heller ikke var nogen rigtig Oberst.“

---

¹⁾ Brev til Lente uden Underskrift eller Datering (fasc. 11, Nr. 269), jvf. Hann. Løwenschild til Krigssekretær J. Harboe ⁵/₁₁ 1684. (Indk. Breve til Krigssektr.) — Hugo Lente var Fætter til Chr. L.

²⁾ 3. R. II, S. 45 ff.

³⁾ Jvf. Adelslex. I, S. 339.

Om Maaden, hvorpaa han skaffede sig Midlerne til dette Herreliv, sagde derfor onde Tunger, at han „fait à Hambourg l'honnête métier de maquereau et s'acquitte si bien de cette charge, qu'il en tire beaucoup de profit.“¹⁾ For ikke at gjøre en Skjelm Uret skal dog bemærkes, at det var i de samme Dage (17. Novbr), at han udstedte den tidligere omtalte Obligation paa 3000 Rdl. til sin Fader. Forholdet til Fru Lente var derimod brudt; hun havde allerede, medens han endnu var i Kjøbenhavn, skriftlig slaaet op med ham, da hun havde faaet en ny Tilbeder, som hun foretrak, nemlig en anden gammel Bekjendt af Tidsskriftets Læsere, *Johan Daniel de Richelieu* alias *Richel*.²⁾ Denne var s. A. bleven Oberstløjtnant ved Bergenhussiske nationale Infanteriregiment, og med dette, hvis Oberst var Fru Lentes Broder, *Bendix v. Hatten*, har Richelieu vistnok Sommeren over ligget for Baahus; men, efter at Belejringen af denne Fæstning var hævet, rejste han med Anbefaling fra Obersten til Holsten, hvor han snart vandt den letsindige Enkes Hjerte. „La femme, toute spirituelle qu'elle soit, est bien peu de chose, quand Dieu l'abandonne“ (!!), skriver en tredie Broder, *Johan Hugo Lente*, til Christian ved Omtalen af denne Sag. Svogrene vare blevne bestyrkede ved Mad. Anna Christines Ægteskabsprojekt med „un infâme comme le sieur Hannibal,“ men vare nu blevne ikke mindre ubehagelig overraskede ved at høre, at „le sieur Richel est un galant à part et point le maquereau de Hannibal.“

En Konflikt var selvfølgelig uundgaaelig. „Proxeneten“ Hr. Munk præsenterede sin Obligation, hvis første Afdrag var forfaldet Mortensdag 1678. Først vilde Fru Lente gaa fra det hele, idet hun henholdt sig til en skreven Meddelelse til Munk om Opslaget; men denne Indvending maatte hun lade falde, da Forskudene vare ældre end Brevet. Tilmed truede Hannibal med Skandale. Saa fik da Munk sidst i Januar 1679 sit Tilgodehavende betalt, og hans Hustru endda „en god Diskretion;“

¹⁾ Diarium Europ., Contin. XXXVIII (3: 39 Bind), S. 240. Anførte udaterede Brev samt et lignende (fasc. 12. Nr. 66).

²⁾ 2. R. V., Stamt. t. S. 173. 3. R. III, S. 302 ff. og V., S. 92 f.

men, knap var dette bragt i Orden, før Hannibal, der naturligvis ikke vilde slippe Guldfuglen med det Gode, lagde ud paa ny, og, uden at tage Hensyn til, at han ingen Pardon havde faaet for Drabet paa Heye, var dumdristig nok til at melde sig hos Damen for at bortføre hende eller, hvis hun gjorde Vanskeligheder, i det mindste at „skjære Næse og Øren af hende.“ Da dette venlige Forsæt mislykkedes, forlangte han den for Brud paa Ægteskabsløftet stipulerede Erstatning udbetalt, og fortalte alle og enhver „de afskyeligste Ting om, hvorledes de havde levet sammen.“ I sin Vaande skrev Fru Anna Christine Brev paa Brev til Richelieu om at komme og holde Bryllup, og 14. Marts 1679 fejredes da ogsaa dette i Glückstadt. Hannibal var naturligvis rasende, og i denne Stemning undsaa han sig ikke for fremdeles at gjøre sit bedste for at ødelægge sin tidligere Forlovedes Rygte. Richelieu, der, som man ser, havde Grunde nok til at ønske at stoppe Munden paa ham, red derfor en Morgen tidlig ud med nogle Soldater, attrapperede Rivalen, der endnu havde Anklagen for Drabet svævende over sit Hoved, og overleverede ham i Retfærdighedens Hænder.¹⁾

Hannibal blev nu sat i Varetægtsarrest i Glückstadt og Sagen indberettet til Kongen, der under 27. April tillagde Kancelliet samme Steds Ordre til at aktionere ham „wegen beschehener Entleibung Unseres Generaladjutanten Heye.“ Sagen havde ellers allerede en Gang været for Retten, idet den Dræbtes Enke, Fru Anne Vind, havde anlagt privat Søgemaal ved Kjøbenhavns Raadstueret. Her var Hannibal dog bleven frikjendt, idet det ved Vidner godtgjordes, at han forgjæves havde opfordret sin Modpart til at holde inde og tilbudt at give ham Revanche andet Steds; først da han ikke kunde retirere sig længere, havde han brugt sit Vaaben til Nødværge. I Glückstadt synes man imidlertid at have set paa Sagen med mindre gunstige Øjne;

---

¹⁾ J. H. Lente til Chr. Lente ^{26/12} 78 og ^{14/1} 79 (fasc. 30 Nr. 10 og fasc. 12 Nr. 15). A. Schrøder til samme ^{17/12} 78 (fasc. 1 Nr. 192). Hugo Lente til samme ^{11/5}, ^{5/6} og ^{14/8} 79 (fasc. 3 Nr. 1, 5 og 43 b. Afskr. af Br. fra Glückstadt ^{27/1}, ^{17/2} og ^{10/8} 79 (fasc. 12 Nr. 23). Personalhist. Tidskr. 2. R. V, Stamt. til S. 173, jvf. 3. R. II S. 319.

der taltes endogsaa om, at Delinkventen skulde sendes til Kjøbenhavn, og at Sagen der skulde for Højesteret. Under disse Omstændigheder foretrak Hannibal „Unaade og Exil“ fremfor at afvente Udfaldet; i Midten af Juni brød han ud af Fængslet og flygtede tilbage til Hamborg.¹⁾

Medens hendes tidligere Elsker sad arresteret, havde Fru Richelieu selv leveret en temmelig uhyggelig Kommentar til de Beskyldninger, han havde udslynget imod hende: 2 Maaneder efter Brylluppet havde hun bragt et Barn til Verden, som efter Tiden næppe hendes daværende Mand, men ret sandsynlig Hannibal kunde være Fader til.²⁾

Christian og Johan Hugo Lente vare naturligvis i højeste Grad oprørte over den Familien ved Svigerindens „paillardises“ overgaaede Skam, hvortil for den førstes Vedkommende endnu kom Ærgrelsen over, at hans Udsigter til at faa sine Penge igjen hos Hannibal bleve ringere og ringere. En Del af deres Vrede lode Brødrene gaa ud over deres Fætter, Fruens forrige Lavværge, Hugo Lente, der nærmest synes at have stillet sig paa den narrede Elskers Side, og som, da Fruen vilde gifte sig med Richelieu, havde afslaaet at have noget med Skiftet at gjøre, hvorfor Farbrødrene vare bange for, at hendes Børn af 1. Ægteskab skulde være blevne bedragne for deres Arv.³⁾

Om Hannibals Liv og Færden i det næste Par Aar haves ingen anden Underretning end de i Stiftsrelationerne meddelte Uddrag af Breve til hans Moder. Ikke længe efter hans Flugt fra Fængslet i Glückstadt maa han være rejst til Dresden. Han haabede nemlig at blive introduceret ved det derværende Hof gennem sin gamle Ven, den ovenfor omtalte „Baron“ Jacob v.

¹⁾ Tydske Kanc.'s Innländ. Registratur ²⁷/₄ 79. Extrakt af Raadhusretsdom (fasc. 12 Nr. 49). H. Lente ⁵/₆ 79 (fasc. 3 Nr. 5). Indberetning til Vicesatholder i Hertugdømmerne, Grev Ditl. Rantzau ²⁰/₆ 79 (K. preuss. Statsark. i Slesvig, Acta A II, 64).

²⁾ J. H. Lente til Chr. Lente ³/₆ 79 (fasc. 12, Nr. 53). — Dette Barns senere Skjæbne er mig ej bekjendt. Den nulevende Familie „du Plessis de Richelieu“ stammer fra Oberstens 2. Ætgeskab med *Anna Cathrine Walther*.

³⁾ Extr. af Br. fra Glückstadt ¹⁷/₂ og ¹⁰/₈ 79 (fasc. 12 Nr. 23).

Petersen, der i sin Tid havde været Dronning Sophie Amalies „geheimtester Kammerdiener“ og som saadan havde spillet en vis Rolle ved hendes Datter, Prindsesse Anna Sophies Trolovelse med Kurprinds Johan Georg (III) af Sachsen 1663. Kurprindsessen synes ogsaa at have taget sin Landsmand under Armene, og, da hans Forsøg paa at træde i sachsisk Tjeneste ikke slog an, sørgede hun for hans „Lykke“ paa anden Maade, idet (som Hannibal skriver 28. Okt. 1687) „Ihre Hochheiten Selbsten durch eine Recommendation von eigener hohen Handt an S. Durchl. Hertzog Christian von Merseburg¹⁾ [mir] zu meiner ersten Heirath vor 8 Jahren Allergnädigste Protektion wiederfahren lassen.“ Dette Ægteskab blev altsaa indgaaet i Slutningen af 1679, eller maaske snarere i Begyndelsen af 1680. Brudens Navn nævnes intet Steds; ser man imidlertid hen til, hvad der i forskellige Breve anføres om hendes Familie- og Ejendomsforhold, hed hun *Barbara Eleonore v. Kleist*, født *v. Kalkstein*. Hun var Datter af polsk Generalløjtnant og Kammerherre *Albrecht v. Kalkstein* til Knauten m. m. i Øst-Preussen og *Maria Anna* født *v. Wiedebach* af Huset Oegeln. Hun havde været gift tidligere med brandenborgsk Oberst *Christian v. Kleist* til Gross Tychow i Bagpommern, der var død kort forinden; 1. Juni 1679 havde hans Sønner af 1. Ægteskab med Hedvig Sophie v. Kleist (ligesom han selv af Linien Gross Tychow) holdt Skifte efter ham.²⁾ De havde ved denne Lejlighed delt Faderens Lensgodser i Pommern imellem sig og lovet at staa hinanden bi, hvis Besiddelsen skulde blive dem anfægtet af Stifmoderen eller hendes Børn, en Søn og en Datter. Fru Barbara Eleonore havde derimod beholdt Riddergodset *Oegeln* ved Guben i Nedre-Lausitz, under Hertugen af Sachsen-Merseburgs Højhed, hvilket, som anført, havde tilhørt hendes mødrene Slægt, og som Oberst Kleist havde erhvervet ved Overenskomst med hendes Broder Oberstløjtnant Christoph Albrecht v. Kalkstein. Her³⁾ levede nu Hannibal i 3 Aar og

¹⁾ Broder til Prindsessens Svigerfader, Kurfyrst Johan Georg II.

²⁾ H. Kypke, *Gesch. des Geschl. v. Kleist III*, 2. Afd., S. 128 ff.

³⁾ Naar han 1682 daterer Egelén (Pershists. Tidsk. IV, S. 159), er dette selvfølgelig Oegeln.

har sagtens paa forskjellig Maade, men uden Held søgt Ansættelse, da der i Foraaret 1683 aabnede sig en Udvej for ham til at komme hjem til Danmark.

Forholdet til Hertugen af Gottorp var blevet mere og mere spændt, og det trak stærkt op til, at man vilde ty til Sværdet for at hugge Knuden over. Christian V trak sine Tropper sammen i Holsten og udbød Patenter til Hvervning af nye Regimenter. Blandt dem, der meldte sig som Lysthavende hertil, var ogsaa *Hannibal v. Löwenschild*. Ganske glat synes det dog ikke at være gaaet — et Udkast til en Kapitulation af 12. Maj er atter kasseret — men efter et Par Maaneders Forhandling blev der dog under 10. Juli 1683 tilstaaet ham en ny, hvorved han forpligtede sig til at hverve et Infanteriregiment paa 8 Kompagnier à 125 Hoveder (3 Officerer, 122 Underofficerer og Menige). Officererne skulde han selv ansætte paa videre allernaadigst Approbation. Lønning til disse skulde udbetales fra Kapitulationsdagen, til Mandskabet derimod først efter Haanden, som det blev præsenterede for Kommissarierne. Til Hverver- og Munderingspenge skulde han have 16 Rdl. pr. Mand og desuden til Faner og Musikinstrumenter 200 Rdl. Pengene skulde udbetales i 3 lige store Rater, den første strax ved Kapitulationens Afslutning, den anden og tredie henholdsvis 6 og 12 Uger senere, Udbetalingen skulde ske ved de kongelige Agenter Heinrich Stampel & Johan Braun i Hamburg efter Anvisning fra Genneralkommissariatet og mod betryggende Kavtion for, at han trolig vilde efterkomme sine Forpligtelser. Der skulde hverves „lutter brave, dygtige og gode tyske Folk“. Munderingen skulde være graa med rødt Underfoder. Til Løbpladser anvises Glückstadt og Krempe, og Regimentet skulde om 4 Maaneder være saa komplet, at Hovedmønstringen kunde gaa for sig. Obersten skulde selv erstatte den Skade, Regimentet maatte lide ved Desertion eller paa anden Maade. — Under samme Dato som Kapitulationen udstedtes Hververpatenter for Obersten selv og 4 andre Officerer, Navnene in blanco.¹⁾

¹⁾ Krigskancelliets Expeditioner 1683, Nr. 964—966.

Nu var Hannibal altsaa, i det mindste foreløbig, virkelig dansk Oberst og havde samtidig faaet sit, vistnok selvtagne, Navn Løwenschild officielt anerkjendt. I Kapitulationen og Patentet benævnes han ved dette, men s. D. sendes fra selve Krigskancelliet en Ordre til Genneralkommissariatet, „wegen der von Ob. *Hannibal aus seinen eignen Mitteln* anzuwerbenden 300 Mann einen Revers zu nehmen, auf die übrigen 700 Mann aber nach gestellter Caution das Werbgeld erlegen zu lassen.“¹⁾ Det var med disse 300 Mand, at han maatte købe sig Pardon for Drabet paa Heye.

Den 10. Novbr. skulde Regimentet altsaa staa færdigt til Hovedmønstring; men denne Forpligtelse holdt Hannibal saa slet, at han d. 28. s. M. kun havde stillet „16 kleine Jungens.“ Chefen for Feltkommissariatet i Holsten var Etatsraad *Herman Meier*, der havde været Krigssekretær (d. e. Chef for Krigskancelliet, hvorfra alle Kongens Ordre til Hæren og Flaaden udgik) da Hannibal i 1678 var i dansk Tjeneste, og maaske fra den Tid nærede nogen Mistillid til hans Paalidelighed. Han beklagede sig gjentagende over ham og forespurgte hos sin Efterfølger som Krigssekretær, Jens Harboe, om Forpligtelsen til at levere 300 Mand uden Hververpenge ikke var optagen i „Ob. Hannibals Pardon- eller Restitutions-Brev.“²⁾ Fristen blev dog siden forlænget til 20. April 1684.

Imidlertid var Hannibal stadig i Tyskland og anstrængte sig, i det mindste efter eget Sigende, til det yderste for at skaffe de lovede „brave tyske Folk.“ Som man vil have bemærket, havde han ifølge Kapitulationen Ret til den første Besættelse af Officerspladserne, og som det var Skik og Brug, „kapitulerede“ han videre om disse. Det sædvanlige var, at Kompagnicheferne (en Oberstløjtnant, en Major og Resten Kaptajner) paatog sig at hverve Mandskabet til deres Kompagni, og at de saa igjen antog Løjtnanter og Fændrikker imod at disse bidroge deres Part. Hannibal havde imidlertid været

¹⁾ Ib. Nr. 967.

²⁾ H. Meier til J. Harboe $\frac{7}{11}$, $\frac{28}{11}$, $\frac{5}{12}$, $\frac{12}{12}$ 83, $\frac{19}{1}$ og $\frac{20}{1}$ 84 (Indk. Breve).

snedig nok til at lade Kompagnicheferne forpligte sig til at stille hver 25 Mand udover Kompagniernes i den kongelige Kapitulation fastsatte Styrke, og da disse senere opdagede Træskheden og beklagede sig til Krigssekretæren, undskyldte han sig med, at det var sket for at tilvejebringe de 300 Mand, som han skulde levere uden Betaling! For øvrigt sendte han stadigt Meddelelser om, at nu var den, saa den Officer i Anmarsch med saa og saa mange Mand. Officererne hørte gjennemgaaende til bekjendte østtydske Adelslægter, deriblandt 4 *Kleister*¹⁾, hvoraf 3 vare hans Stifsønner, en *Kalkstein*, gift med hans Stifdatter, en *Heylebreck*, 2 *Manteuffeler* o. s. v.

Hele Vinteren igjennem maatte Hannibal imidlertid døje allehaande Gjenvordigheder. Hans Svigersøn og Oberstløjtnant *Christoph v. Kalkstein*, der var afgaaet fra Pillau med 200 Mand, led Skibbrud udfor Danzig, med reddede sig med 110 Mand og gik tilbage til sine Godser i Preussen for at vente paa ny Skibslejlighed; Vinteren blev imidlertid meget haard og først i Marts kom Kalkstein atter afsted, med Tilladelse til at lægge Rejsen over Bornholm. Den første Major, som Hannibal havde engageret, døde i Oktober af Sorg (!) over, at hans Løjtnant af en Fyrst Lubomirskis Hververe havde ladet sig lokke til at desertere med 40 Mand, og den nye Major, *Greiff*, blev i Marts arresteret i Stargard, uagtet han havde brandenborgsk Pas. Hannibal selv havde Ubehageligheder af lignende Art, idet Hertugen af Merseburg dikterede ham en Bøde paa 400 Dukater for ulovlig Hvervning. Han beder i den Anledning om, at Kongen vil lægge et godt Ord ind for ham hos Kurfyrsten af Sachsen, der har Jus belli et pacis i Nedre-Lausitz, og gjennem hendes Kongelige Højhed Kurfyrstinden (Anna Sophie) skaffe ham Bevilling til at samle et Kompagni af frie og herreløse Folk; Feltmarskal Flemming, der var hans gode Ven, havde under Haanden forsikkret ham om, at han nok skulde faa en saadan Tilladelse, „und könnte unter dem Prætext ein mehreres bei der Werbung ge-

---

¹⁾ Der vil i et følgende Hæfte blive meddelt nogle Notitser om Familien v. Kleist i Danmark.

macht werden, und dadurch die mir bestimmte Strafe in Vergessenheit gerathen.“ — En af hans Kaptejner, *Hans Siegismund v. Waldow*, gik i Januar uden Orlov „spazierweise“ til Kjøbenhavn, og uagtet han havde faaet Haandpenge saavel af Hannibal som af Krigskommissær Amthor, traf han der en ny Akkord med Oberstløjtnant Chr. F. Marschalk, der var i Færd med at hverve en Dragoneskadron paa 3 Kompagnier. Sagen ordnedes dog ved, at Waldow fik Lov til at blive hos Marschalk, mod at denne gik i Borgen for, at han leverede Hannibal saa mange Mand, som han havde forpligtet sig til; hans Kompagni blev givet til en Baron Rechenberg fra Schlesien.¹⁾

Den værste Vanskelighed, som Regimentets Oprettelse stødte paa, var dog selve Chefens Mangel paa Penge og Kredit — det sidste endog hos hans egen Hustru; thi, naar han siger, at „wir an Landgütern unter Chur Brandenburg als in Sachsen über 80000 Thaler gesessen sein,“ saa var det for det første vistnok en stor Overdrivelse, og dernæst gaar dette *wir* udelukkende paa Hustruen, som han ikke levede i Formuesfællesskab med. I Januar skriver han dog, at han med stort Besvær har persvaderet hende til at yde ham et Laan paa 6000 Rdl., men dermed var han endda ikke hjulpen. D'Hrr. Stampel & Braun, over hvem han atter og atter beklager sig til Krigssekretæren, havde „mod Skik og Brug“ (men næppe ganske imod Kapitulationsbestemmelserne) forlangt Kavtion ikke blot for de Penge, de udbetalte, men ogsaa for „Hvervningen og Tiden,“ hvorved de fuldstændig vilde skræmme hamborgske Kjøbmænd fra for Fremtiden at kavere for kongelige Hvervninger. Firmaet havde ogsaa gjort Indvendinger mod at modtage Kavtion fra Jøden Daniel Abenzur, hvem Hannibal, da han i Hamborg ikke kunde opdrive en eneste christen Kavtionist, havde maattet love en Fortjeneste af 200 Rdl. pr. Kompagni.²⁾

Hvor meget der heraf er sandt, eller om disse bestandige

---

¹⁾ Hann. Løwenschild til J. Harboe Colberg ⁶/₁₁ 83, Berlin ¹⁰/₁ 84, Altona ²⁶/₁ og ²⁸/₁₇, Hamborg ³¹/₈, Glückstadt ⁴/₄, Hamborg ²⁴/₄ s. A. (Indk. Breve).

²⁾ Anf. Breve fra H. L.

Uheld ikke havde deres egentlige Grund i Hannibals egen sædvanlige Upaalidelighed, faar staa hen; Etatsraad Meier kalder hans Undskyldninger for „palabre“. I Januar Maaned var han imidlertid med Familie ankommen til Altona, og ved den Tid, da Regimentet skulde staa færdigt, havde han i Glückstadt faaet samlet et Par Hundrede Mand. Disse vare dog endnu ikke munderede og bevæbnede, og, som Meier skriver, „wenn die Leute nicht gekleidet werden, verlaufen sie“. Man ansaa i Almindelighed hele Foretagendet for mislykket. Oberst Otto Vietinghof, Kommandant i Frederiksort, der ved samme Tid havde faaet Ordre til at hverve et nyt Frikompagni, bad derfor om at faa Folk leverede af Hannibals Regiment, „so doch vermuthlich aus Mangel des Aufkommens untersteckt wird“, — og en lignende Anmodning fremfører Obersten for Dronningens Livregiment, Jobst Scholten¹⁾. Hannibal selv haabede dog, at Regimentet, nu da den strænge Vinter var forbi, snart skulde blive komplet, og, selv om dette Haab slog fejl, fik han virkelig nogen Tid efter en Bataillon paa 6 mere eller mindre fuldtallige Kompagnier stillet paa Benene. I Juni Maaned beder han om, at de af hans Folk, der garnisonere i Krempe, maa blive forlagte til Glückstadt, hvor der er bedre Tilførsel af Levnetsmidler; de lide stor Nød, da de endnu ikke forstaa at indrette sig efter Landets Skik og de ikke som tidligere kunne fortjene noget til Hjælp, eftersom de nu ere fuldt munderede og daglig forrette Kongens Tieneste²⁾.

Som bekjendt endte Mobiliseringen i 1684, uden at det kom til Krig. Den 30. Maj inddrog Christian V uden Sværds slag den gottorpske Del af Slesvig under Kronen og i August besluttede han atter at indskrænke Hæren. Hannibal var frejdig nok til at fremsætte en Anmodning om, at der ved denne Reduktion maatte blive givet ham nogle Kompagnier til Komplettering af hans Regiment, og at de af hans Kaptajner, der havde ladet ham i Stikken ved Hvervningen, maatte blive erstattede med

¹⁾ Scholten til Harboe ¹¹/₄ 84, Vietinghof ²⁶/₄ s. A. (Indk. Breve).

²⁾ Hann. Løwenschild til Harboe, Itzehoe ¹²/₈ 84, (Indk. Breve).

andre. Tillige bad han om at maatte betale de 300 Mand, som han ikke havde kunnet stillet paa Benene, med 16 Rdl. pr. Mand til førstkommende Paaske¹⁾. Disse Ønsker bleve dog ikke bønørte, Som naturligt er, gik Reduktionen særlig ud over de i Anledning af Mobiliseringen oprettede, endnu mere eller mindre ukomplette Regimente, og da først og fremmest Hannibals og Ellebrachts²⁾, der omtales som de ringeste. Under 3. September faldt en kongelig Resolution, der overensstemmende hermed gik ud paa, at der af Hannibals Regiment 1° skulde udtages 8 Underofficerer og 60 Meuge af de bedste til Fodgarden; 2° skulde Oberstløjtnant Kalksteins³⁾ og Kapitajn B. E. v. Kleists Kompagnier formeres hvert paa 113 Hoveder, incl. prima plana, og afgaa henholdsvis til Fynske og til Prinds Frederiks Regiment; 3° skulde det øvrige Mandskab anvendes til Komplettering af Infanteriregimenterne i Hertugdømmerne, særlig Dronningens Livregiment. Reduktionen foregik i Glükstadt i Begyndelsen af Oktober og varede 3 Dage fra Morgen til Aften; Generalløjtnant Geyse og Etatsraad Meier iværksatte den. Ved Mønstringen manglede der 32 Mand, men da Geyse forbød at udbetale Officererne deres Afregning, ligesom han ved Trommeslag truede enhver Borger, der skjulte nogen Soldat, med streng Straf, bleve de efter Haanden trukne frem af deres Smuthuller i Husene og paa Fæstningsværkerne. I øvrigt var en Del Mandskab endnu under Vejs fra Pommern og Sachsen⁴⁾.

For at de mange reducerede Officerer „i det mindste Vinteren over kunde have deres Ophold“, foretog man en større

1) Samme, Krempe $\frac{2}{3}$ 84.

2) Anthon Günther E. (Ellbrecht), † 1723, se D. biogr. Lex. IV, S. 500.

3) Kalkstein stod ved Fynske Reg. (som han gjentagende kommanderede i Chefen, Oberst v. Friesensees Fraværelse) indtil han $\frac{4}{8}$ 1688 tog Afsked. Maaske det var ham, der 1691 faldt ved Salankemen i Ungarn (Gauhe, Adelslex. II, S. 509). $\frac{28}{11}$ 1686 fik han en Søn, Christoph, døbt i Nyborg. — Efter hans Anbefaling (Indk. Breve) blev hans Broder Magnus Ernst v. K. $\frac{17}{2}$ 1687 Fændrik v. Fynske Reg., Afsked $\frac{11}{5}$ 1689.

4) Reg. o. indkomne Sager 1684. Protokol o. udf. Sager til Genkommis. s. A. Nr. 186. Den svenske Gesandt Leijonkloos Relation (D. Saml. 2. R. V, 131). H. Meier til Harboe $\frac{4}{10}$, $\frac{11}{10}$. $\frac{18}{10}$, $\frac{29}{11}$ og $\frac{1}{12}$ s. A., Löwenschild til Samme $\frac{10}{10}$ s. A. (Indk. Breve).

Udvidelse af Drabantkorpset, og gennem en Indstilling til Optagelse i denne „Kavallergarde“ faa vi Oplysning om en Del Officerer, der have staaet ved Løwenschilds Regiment¹⁾, nemlig Major Nicolaus v. Greiff, Kaptajnerne Balthasar v. Manteuffel og Christian Casimir v. Kleist, Kaptajnløjtnant Bastian Henrik v. Kleist, Regimentskvartermester Thomas Wedig v. Heydebreck, Løjtnanterne Michel Mathias v. Colleroe og Jørgen Christof v. Massow, Fændrikkerne Tobias Silvester v. Herzberg, Joachim Koch, Gotfried Ernst Venediger og August Anton v. Kleist²⁾. Om den som Waldows Afløser ovenfor omtalte Baron Rechenberg høres intet videre; maaske det var ham, der atter var afløst af en Kaptajn v. Bonin³⁾. Endnu kan nævnes, at Kaptajn Nicolas de Bergagne en Tid lang har staaet ved Regimentet⁴⁾, ligesom Chefens Broder *Andreas* strax ved Oprettelsen skal have faaet Bestalling som Kaptajn ved samme. Denne sidste var fra Nederlandene rejst til Norge, laa 1678 med Gyldenløve for Baa-hus som Løjtnant ved Vesterlenske Regt., kom 8. Aug. 1682 paa Vartpenge med „som Kaptajner af nat. Inf. deres Traktement“ og blev 1684 „avanceret til Numedals og Sandsværd's Kompagni“⁵⁾.

Nu stod Hannibal altsaa uden Regiment, og da han ikke havde opfyldt de almindelige Kapitulationsbetingelser, end sige leveret de 300 Mand extra, vare hans Udsigter ikke de bedste. Etatsraad Meier, der, som man har set, aldrig havde haft syndelig til overs for ham, var tilbøjelig til at gjøre „kort Proces“. „Kein Regiment kein Oberster, keine Compagnie kein Capitaine, ist die alte Regel, und, da er seine Capitulation nicht gehalten,

¹⁾ Liste „Prætendenter til Drabanter-Garden“ i Indk. Breve, 1685, Januar. — Regimentet findes nok opført i Militær Etaterne for 1683 og 1684, men foruden Chefen er kun anført Kapt. Waldow, der, som onf. omtalt, aldrig kom til at staa ved Regimentet.

²⁾ Efter i nogen Tid at have gjort Tjeneste ved Drabantgarden træde disse Officerer meget snart ud af dansk Tjeneste, alene med Undtagelse af Løwenschilds Stifsønner.

³⁾ Løwenschild til Harboe, Altona $\frac{5}{11}$ 84.

⁴⁾ Bergagne til Harboe, Glückst. $\frac{30}{11}$ 83 (Indk. Breve). Han blev 1885 Fører ved Drabantgarden, 1690 kar. Oberstltn., † 1700.

⁵⁾ Personalhist. Tidsskr. IV, S. 157. A. P. til C. Lente $\frac{30}{6}$ 1678 (fasc. I Nr. 36). Ansignations-Kontorets Prot. 1682, fol. 173. Indk. Sager 1684, Nr. 135.

ist Seine Mayestät auch an nichts verbunden“¹⁾. Af Tønen i Hannibals Breve til Krigssekretær Jens Harboe fremgaar det ogsaa, at han ikke havde andet at haabe paa end Kongens „verdensberømte Højmodighed“. Han fortalte atter vidt og bredt om alle de Uheld, han havde havt, som Følge af Kjøbmændenes Griskhed, Kaptajnernes Uefterrettelighed, Vinterens usædvanlige Strængthed osv. Regimentet havde kostet ham over 10,000 Rdl., og Folkene stode ham i 30 Rdl. Stykket, medens han selv kun fik 16 Rdl. Til alt Held var Harboe ham mildere stemt end Meier. Han lovede, at han skulde blive nogenlunde tilfredsstillet, hvis han ikke vilde skrue sine Fordringer for højt op, og, da han i Februar var bleven enig om disse med Krigskommissær Amthor, ere de vistnok blevne godkjendte. Hans Ønske om ligesom de andre reducerede Regimentschefer at blive aflagt med et honorabelt Kommandantskab, blev der derimod ikke taget Hensyn til²⁾.

Der var imidlertid andre end Hannibal selv, der med Længsel havde imødeset Afgjørelsens Time: baade Chr. Lente, der haabede omsider at faa de 100 Rdl., som han nu havde til gode paa 8de Aar, og Richelieu, der jo ogsaa havde en gammel Regning at afgjøre. Allerede siden Maj 1683 havde de begge ligget paa Lur, og Lente havde været meget bange for, at Richelieu skulde „expedere Hannibal over i den anden Verden“, forinden Gjælden var betalt. Saa længe Hannibal var i Færd med sine Hvervninger, turde Richelieu dog af Hensyn til Kongens Tjeneste, ikke gjøre ham noget; men, da Hannibal faktisk var udtraadt af denne, behøvede han ikke længere at holde sig tilbage. Hvor meget han saa rasede og skjældte, var Hannibal imidlertid foreløbig ikke til at bevæge til at give den forlangte Satisfaktion, for at det ikke skulde gaa ham som den Gang, da han paa Grund af Drabet paa Heye ikke havde faaet det ringeste af sit Tilgodehavende. Det trak derfor ud til Maj med Duellen, i hvilken Richelieu „a eu l'avantage“ — dog uden at der flød

¹⁾ H. Meier til Harboe ¹⁷/₉ 84.

²⁾ Løwenschild til Harboe, Altona ⁵/₁₁, [?]/₁₁, ²⁵/₁₁ 84, ³/₂ 85.

Blod¹⁾, saa Kamplysten har neppe været saa overdreven stor paa nogen af Siderne. En medvirkende Aarsag hertil kan maaske søges i, at den oprindelige Aarsag til Uvenskabet, Richelieus Hustru, netop i de samme Dage var gaaet bort fra denne Verden og den Elendighed, hun væsentlig ved egen Daarskab havde bragt over sit Hoved. Hendes 2det Ægteskab havde været ulykkeligt, og til Sorgen havde der slaaet sig Sygdom og Nød. De Brevskaber, som Hannibal sad inde med fra deres Forlovelsestid, særlig Ægteskabskontrakten, pinte hende, og i 1684, da han trængte til Penge til sine Hvervninger, fik hun dem kjøbt tilbage for 4000 Rdl. Herved havde hun imidlertid ganske blottet sig selv, da Manden bemægtigede sig hendes Rentepenge, og i Januar 1685 henvendte hun sig til Johan Hugo Lente med Anmodning om et Laan paa 1000 Rdl. Denne vilde dog ikke indlade sig med hende, uagtet hun meddelte, at hun stod paa Tærskelen til den anden Verden; han mente, at hun var „une fausse bête“, der kun spekulerede i hans Medlidenhed. Det viste sig dog, at hun havde Ret; d. 2. Maj endte hun sit ulykkelige Liv „i stor Anger“, efterladende et Testamente, hvori hun udelukkede sin Mand fra enhver Arv, men efterlod alt, hvad hun ejede og havde, til sine Børn eller eventuelt til Lenterne. Arven ansløges til 30,000 Rdl. i fast og rørlig Ejendom, men var stærkt „embrouilleret ved Processer“²⁾. Enkemanden giftede sig, som omtalt, paa ny 1689 og blev i dette Ægteskab Stamfader til den endnu blomstrende norsk-dansk-siamesiske Familie „du Plessis de Richelieu“.

Lentes Anstrængelser for at faa sine Penge ere mere vidtløftige end interessante. Hannibal vedgik Gjælden og lovede stadig at betale, men kom, som man kan tænke, lige saa stadig med Udflugter. Ved Medvirkning af en anden Fætter, Gert Lente, og særlig af Gerhard Hüttemann, Kommissariatsskriver i Sles-

¹⁾ Løwenschild til Harboe $\frac{3}{2}$ 85. J. H. Lente til C. Lente $\frac{7}{8}$, $\frac{30}{11}$ 83, $\frac{19}{5}$ 85 (fasc. 13 Nr. 64 og 134, fasc. 15 Nr. 57). G. Hüttemann til Samme $\frac{4}{12}$ 84 (fasc. 4 Nr. 168). G. Lente til Samme $\frac{5}{12}$ 84 (fasc. 5 Nr. 88).

²⁾ Løwenschild til Harboe $\frac{5}{11}$ 84. J. H. Lente til C. Lente $\frac{14}{1}$ og $\frac{16}{5}$ 85 (fasc. 15 Nr. 74 og 58).

vig, synes det dog, som om Anthor omsider er gaaet ind paa at indeholde Lentes Tilgodehavende i Hannibals Afregning. Lente var dog misfornøjet med, at Halvdelen af Beløbet blev udbetalt til hans Svoger, en Hr. v. Sasburg¹⁾.

Nu gaar der igjen et Par Aar, hvor vi høj Grad mangle det, som det har vist sig, ønskelige Materiale til at kontrollere Hannibals egne Beretninger om hans Levned. Han drog tilbage til Sachsen, og da Kurfyrsten ved samme Tid havde sluttet en Subsidietraktat med Venedig, er han vel paa denne Maade kommen i Forbindelse med Republikens Regering, og har for denne paataget sig Hvervningen, der siges snart af et tydsk Infanteriregiment, snart af hele 2. Ved det ene af disse gav han sin Broder *Andreas* Bestalling som Major (d. 12. Juni 1686), maaske han endog overlod ham Kommandoen over Regimentet, men endnu s. A. faldt *Andreas* i en Træfning mod Tyrkerne paa Morea²⁾. Af Danske, der have gjort Tjeneste som Volontærer ved samme Regiment, nævnes „Messieurs von Stöcken³⁾“, Hr. Obrist Johan Rantzaus Brødre⁴⁾ og andre⁵⁾.

Oprettelsen af dette Regiment (eller disse Regimenter?), der virkelig synes at være lykkedes for ham, belønnes, stadig efter hans egen ukontrollerede Beretning, med Generalmajors Rang

¹⁾ Hüttemann til C. Lente ⁷/₈, ⁶/₁₀, ⁶/₁₁, ²/₁₂, ¹⁸/₁₂ 84, ²⁸/₂ og ²⁰/₄ 85 (fasc. 14, Nr. 124, fasc. 4 Nr. 160, 176, 86, 171 og 185). G. Lente til Samme ⁵/₁₂ 84 (fasc. 5, Nr. 88). Didr. Oheimb til Samme, Glückst. ³¹/₁₀ 84 (fasc. 1 Nr. 43). Løwenschild til en unævnt, Altona, (hvor han logerede hos Præsident Ruland) ¹²/₁₁ 84 (fasc. 3 Nr. 42)

²⁾ Personalh. Tidsskr. IV, S. 157, jvf. H. Løwenschilds Ansøgning om at blive Rigs greve. 1693 nævner hans Enke ham dog kun som Major (Geheime Reg. ¹/₇ s. A.)

³⁾ Gerhard Chr. v. Stöcken, † 1728 som Genltnt. etc., se Personalh. Tidsskr. 2 R. I., S. 212.

⁴⁾ Joh. Rantzau søger ²⁶/₈ 1687 (Indkomne Sager) Pas til Ungarn for sine (Halv-) Brødre Frands og Frederik Christian R., „der før havde været i venetiansk Tjeneste“. *Frands R.* havde været Kornet ved 1. sjæl. Rytt. Rgt. Han blev 1699 Kapt. v. Pr. Georgs Regt., 1700 Major v. Rodsteens Drag. Regt. dræbt i Juli 1702 under Belejringen af Mantua i en Duel med Overkvartermester J. E. Scheel, (Rockstroh, Et dansk Korps' Hist., 52 f.). *Frederik Chr. R.* blev 1687 Prnltn. v. 2. Sjæl. Rytt. Regt., 1689 Ritmester v. 1. sjæl., til 1690. 1692 v. 5. jyske, 1694 Major v. 2. jyske, 1696 Oberstltn.

og en „Condotta af 2000 Ducati effettivi Venetiani aarligen at nyde“, saa længe han levede, hvad enten han forblev i Republikens Tjeneste eller ej, og Hannibal foretrak at fortære denne Pension i Ro fremfor at slaas med Tyrkerne. I Efteraaret 1687 boede han i det mindste i Dresden. Hans 1ste Hustru var da død, men for tredie Gang havde han daaret en rig og fornem Enkes Hjerte. Skade, at hans Kontrafej ikke er blevet overleveret til Efterverdenen! thi han har nok været en kjon Karl. Han havde 1688 ægtet Fru *Marianne v. Lentz*, født *v. Plessen*. Hun hørte til den ogsaa i Danmark velbekjendte meklenborgske Adelsslægt Plessen, der den Gang var temmelig talrig og havde bredt sig til forskjellige Egne af Tydskland. Hendes 1ste Mand, kejserlig Oberst, siden General-Rigs-Kvartermester *Jacob Heinrich v. Lentz*, var død 27. Aug. 1681 uden at efterlade Børn, men derimod en, som det synes, betydelig Formue, deriblandt Riddergodset *Strassgräbchen*, Grossgraben Sogn, ved Kamentz i Øvre-Lausitz (i det nuværende Kongerige Sachsen). Dette Gods bragte hun med i sit 2. Ægteskab, og skal derhos have „forbundet sig til at kjøbe ham det Grevskab Mouschou“. Dette er dog neppe andet andet end Praleri; thi, da den navnlig som Forfatter til „Briefe eines Verstorbenen“ bekjendte Fyrst Hermann Pückler-Muskau 1845 solgte det „freie Standesherrschaft“, hvorefter han havde Navn (i den nu til preussisk Schlesien hørende Del af Øvre-Lausitz), var Herskabet mindst siden det 16de Aarhundrede uafbrudt gaaet i Arv i Greveslægterne Dohna, Callenberg og Pückler. Derimod kjøbte Hannibals 2den Hustru *Oegeln* af hans Stifsøn, Bernd Christian v. Kleist¹⁾. 1688 paastaar han, at han ejer 11 Landsbyer²⁾, hvad der dog vel snarest vil sige Bøndergods i 11 Landsbyer. Strassgräbchen ligger kun nogle faa Mil fra Dresden, hvor Ægteparret boede i sin egen Gaard, holdt Ekvipage med '6 Heste samt et smukt Sølv-Taffelservice og vare

¹⁾ Meddelelser fra det Kgl. Sachs. Hauptstaatsarchiv i Dresden, Professor Dr. H. Knothe ib. og Dr. W. v. Boetticher i Bautzen. — H. L. daterer ^{28/1} 1688 Grossgraben (Personalh. Tidsskr. IV, S. 159).

²⁾ Ansøgn. om at blive Rigs greve.

jævnlig Gjæster ved det kurfyrstelige Hof¹⁾. Da der nu i Oktober 1687 gik Rygter om, at den daværende danske Gesandt ved nævnte Hof, Overstaldmester Wolf Anton v. Haxthausen, skulde forflyttes til Paris, meldte *Baron* v. Løwenschild, som han nu var stegen til, sig hos sin tidligere Beskytter, Geheimeraad Harboe, som eventuel Aspirant til Posten. „Jeg vilde af et godt Hjerte hellere tjene Hans Kongl. Majestæt end Kejseren eller andre fremmede Potentater,“ skriver han, og blandt sine Kvalifikationer til Posten anfører han foruden den smukke Position, han havde i Dresden, sit nøje Kjendskab til Status publicus Europæ og sine tidligere nævnte Studier under Pufendorffs og Wedderkopps Vejledning²⁾. Haxthausen blev imidlertid ikke forflyttet, og alene af den Grund kunde Hannibals Aspiration ikke komme i Betragtning. Sin 2den Hustru havde han maattet love definitivt at udtræde af venediansk Tjeneste, og i November 1687 stod han „in procinctu“ at rejse med hende til Venedig for at faa sin „Condotta“ stadfæstet, men allerede i Januar 1688 skriver han, at han har modtaget det „obligeante“ Brev fra Hertugen af Lothringen med Tilbud om at blive kejserlig General-Feltmarskalløjtnant.

Om nu Hertugens Tilbud virkelig har været i den Grad Grad obligeant, som Hannibal paastaar, og, om Tilbudet over Hovedet er kommet fra den Side, kan der nok være Grund til at tvivle om. Men, enten nu Bjerget kom til Muhammed eller Muhammed til Bjerget, saa gjenfinde vi ved Begyndelsen af December 1688 vor Helt i Wien, om end — som sædvanlig, fristes man til sige — i Kachotten („Schrannen“), uvist hvorfor. Vi kunne nu atter med Sikkerhed følge hans Bane, og uberegnelig som denne var, gik den atter, om end kun for en stakket Stund, op ad Bakke. Som Følge af en Henvendelse af 10. Decbr. fra Hofkriksraadet til den nedre-østerrigske Regjering slap han ud af Arresten og allerede Dagen efter modtog han Patent til Hvervning af et Dragonregiment, samtidig med at han udstedte den

¹⁾ Hans niaarige Ophold i Sachsen ses iøvrigt ikke at have sat andet Spor i Akterne end en Notifikation fra Kejser Leopold om hans Ophøjelse til Rigs greve.

²⁾ Uddrag af Brevet til Harboe i Personallhist. Tidsskr. IV, S. 159.

tilsvarende Revers. Han blev derhos foreløbig stadfæstet i sin i Venedigs Tjeneste erhvervede Generalmajors („General-Feldwachtmeisters“) Charge, dog at Bestallingens Udfærdigelse udsattes, indtil Regimentet virkelig var oprettet¹⁾. Endelig bleve han og hans ægte Efterkommere under 30. s. M. ophøjede til Stand, Ære og Værdighed som det hellige romerske Riges og de østerrigske Arvelandes Grever og Grevinder *von und zu Löwenschild* med Prædikat af „Hoch- und Wohlgeboren.“

I et Diplom²⁾, som i Afskrift fylder 25 Foliosider, begrundes Kejser Leopold denne Udmærkelse, idet han forudskikker den Forklaring, at uagtet den romerske Kejserværdigheds Stormægtighed og Herlighed er tilstrækkelig verdensberømt, saa bliver dens „Splendor og Potenz“ dog yderligere forhøjet derved, at „die Vralte, Edle und herrliche Familien, ihren adelichen fürtrefflichen Herkhommen, Tugenden und Verdienen nach, mit mehreren Ehren, würden med Digniteten begabet und erhebt werden,“ — — — „also seind Wir auch nach mehrers und begührlicher (!) gewogen, deren Namen, Stammen und Geschlecht in höhere Ehre und Würde zu erheben und zu sezen, deren Vor Eltern und Sye von guten Vralt Ritterlich, Adelichen Standt und Herkhommen auch sich in Vnseren und des Heylichen Römischen Reichs, sowohl Vnserer Erb Königreich, Fürstenthumben und Landen obligenden wichtigen Sachen und geschäften mit getrewen gehorsambsten Diensten Standthafftig erzaigen, und Vns dem Heyligen Römischen Reich auch Vnserem Hochlöblichen Erzhausz Österreich angenembe, fürtreffliche und ersprieszliche dienste erweisen, und durch ihre Ritterliche, Namhafte Thatten sich vor anderen Herfürthuen und der Weld khundbar machen.“ Og da nu Hannibal Freyherr von Löwenschild, som omtalt i Begyndelsen af hans Biografi, har overtydet Kejseren saavel om sin Slægts Ælde og Anseelse, som om sine egne berømmelige

¹⁾ Oplysninger om Löwenschilds Forhold i Østerrig ere ved Premierltnt. K. C. Rockstrohs velvillige Hjælp ligeledes modtagne fra det K. og K. Krigsarkiv i Wien. Som Kilder ere anførte H. K. R. Reg. og Exp. Dec. 1688—Maj 1691. —do.—Justiz 1691 og 1693, samt F. A 1688, XII, 6.

²⁾ K. K. Indenrigsmin.s Adelsarkiv, Wien.

Bedrifter i fortkjellige Potentaters, Kongers og Republikkers Tjeneste, og derhos har paabegyndt Oprettelsen af et Dragonregiment „auf seine eigene Spesa,“ saa viser Kejseren ham den omhandlede Naade „zu etwas Ergezlichkeit und Erkhandtnus sothaner herrlichen Thatten, wohlhergebrachten, ruehmblichen wohlverhaltens und getreuen diensten.“ !!

Vaabnet beskrives saaledes: „ein quartierter Schild, in dessen linggen vntern vnd rechten obern feldung, in iedwederer überzwergs fünff rothe oder Rubin farbe auch weisz oder Silber farbe Straszen oder Balkhen: in der rechten vntern vnd linggen obern blaw oder lasur farben Feldung in jedwederer derselben ain mit roth ausschlagender Zungen vnd über sich werffenden doppelten Schwanz ganz aufrecht stehender Löw¹⁾, in Mitten bemelten ganzen Schiltes ain über zwerks halb abgethailtes Herz Schiltl, in welchem obern weisz oder silber farben thail, zway blaw oder lasur, farbe Lillien in dem vntern roth oder rubin farben thail aber drey gelb oder goldfarbe Kuglen: oben auf gedachten ganzen Schild ein offener adelicher vnd mit einer Könighlichen (!) Cron gecrönter Thurniers Helmb, samt daran hangende HalszClainod geziehret, auf welcher Cron drey sich empör werffende blaw oder lasur; weisz oder silber farb, auch roth oder rubin farbe Strauszen federn stehen, zur rechten seithen mit roth oder rubin vnd weisz oder Silber farben, zur linggen aber mit gelb oder gold auch schwarzen Helmb decken vmbgeben.“

Enhver, der gjør Indgreb i de den nye Greve og hans rette Afkom saaledes tildelte Rettigheder, trues med Kejserens svære Unaade og Straf og dertil en Mulkt paa 200 Mark lødigt Guld, hvoraf Halvdelen skal tilfalde Hofkammeret, Halvdelen den fornærmede. Man tør altsaa ikke længere slet og ret kalde ham Hannibal; men, idet man bøjer sig for det kejserlige Magtsprog,

¹⁾ Dette Felt svarer, med Undtagelse af den dobbelte Hale, ganske til det Vaaben, der 1739 tildeltes Familien *Løvenskiold* — med hvilken Hannibal Poulsen dog vistnok intet har at skaffe. Adels-Lex., der ikke kjender det grevelige Vaaben, angiver for Løvenschild en Søvløve i rødt Felt. — Andr. Poulsen forseglor ²³/₄ 1677 i et Brev til Lente (fasc. 2 Nr. 61) med en Ørn i Vaabnet, men maaske Signetet var laant af Jac. Petersen (Jvf. 3 R. II, S. 107).

sker det unægtelig med en vis Undren over den Troskyldighed, hvormed vor Helts Fortællinger om hans højadelige Herkomst og store „Krigserfarenhed“ ere tagne for gode Varer. Thi et blot og bart Tilbud om at hverve et Regiment kan dog vel ikke have været Grund nok til at ophøje en i Gjælds- eller Varetægtsarrest hendsiddende, udenlandsk Æventyrer til rigsgrevelig Rang og Værdighed? Anledningen dertil var dette Tilbud dog utvivlsomt; vi ville se, hvorledes Greven indfrie sine Løfter.

Regimentet skulde bestaa af 10 Kompagnier med i alt 800 Mand, og skulde i Løbet af 4 Maaneder oprettes for Løwenschilds egne Midler udenfor de kejserlige Arvelande. Der lovedes ham 50 Thaler pr. Mand, 40 fl. for hver Fane og 200 fl. for hver Proviantvogn, hvilke Summer inden 2 Aar, fra Oprettelsesdagen at regne, skulde anvises ham til Betaling ved det schlesiske Kammer; men dette skulde forud udstede en „Assecuration“ for Pengene, og en Forhaling heraf skulde have en tilsvarende Forlængelse af Hvervningsterminen til Følge. Regimentets Løbepladser vare i Schlesien, og i Januar 1689 træffe vi derfor Løwenschild i Breslau, hvorfra han allerede d. 7. s. M. ansøger Hofkriksraadet om Forlængelse af Terminen. Dette afsloges, hvornæst han, paafaldende hurtigt efter hinanden, under 4., 12. og 15. Februar indsendte Begjæring om, at den ham tilstaaede Assecuration maatte blive udfærdiget, hvilket ogsaa snart skete. Grunden til denne Begjæring var selvfølgelig, at han ikke saa sig i Stand til, som han havde lovet, at hverve Regimentet ved egne Midler, og en anden Følge heraf var, at han maatte se at faa sine Officerer til selv at skaffe de til Hvervning af Kompagnierne nødvendige Summer. Naar det fremdeles om en af hans Stifsønner, Adam Wilhelm v. Kleist, hedder, at han, uagtet han fra ung af havde været lam i Fødderne, dog var „so hurtigen Geistes und so fähigen Verstandes,“ at han blev Kaptein i kejserlig Tjeneste ved Grev Løwenschilds Dragonregiment¹⁾,

---

¹⁾ H. Kypke, Gesch. des Geschl. v. Kleist, III, 2. Afd., S. 132. — Dette er mærkelig nok det eneste Spor til H. L.s Forbindelse med nævnte Slægt, som dennes Historieskrivere have noteret.

saa betyder dette utvivlsomt, at han har kjøbt Titelen af Stifaderen.

Det varede ikke længe, førend der bredte sig Rygter om, at det var galt fat, og allerede i Marts formanede Hofkrigsraadet Løwenschild til at afkræfte den fra flere Sider vaagende Mistanke ved rask at tilendebringe Hvervningen. Snart meldte der sig Lysthavende, som ønskede at overtage Regimentet, hvis Løwenschild gik i Stykker paa Hvervningen; og hans egne Officerer med Oberstløjtnanten, Matthias Franz Lubetic Baron v. Capellet, i Spidsen klagede over, at deres Chef ikke holdt Kapitulationsbetingelserne, og at de vare nødsagede til at oprette deres Kompagnier paa egen Bekostning, hvorfor de bade om Sikkerhed for deres udlagte Penge.

Hofkrigsraadet beordrede Feltmarskal Caraffa til at lade Sagen undersøge ved en Kommissær og Løwenschild til at afholde sig fra alle Fjendligheder overfor Klagerne. Han adlød dog ikke denne Befaling, men arresterede en af Kaptajnerne og tog Kompagniet fra en anden af dem, begge Dele uden skjellig Grund.

Hvervningen havde dog med alt dette nogen Fremgang; men i Juni Maaned klagede Officererne over, at Chefen ikke udbetalte dem deres maanedlige Lønnings- og Forplejningspenge, og at han tilmed havde gjort sig skyldig i Falsknerier. Regimentet blev derfor trukket sammen ved Breslau og en Undersøgelse paabegyndt. Nu forlangte en vis Pedroni Løwenschild sat fast for en Vexelgjæld paa 9000 fl., og det samme krævede den nedre-østerrigske Regering paa Grund af en Klage fra en vis Charlotte Nottmann, lydende paa stuprum og Defloration. Endelig beskylde det böhmiske Hofkancelli Løwenschild for voldelig at have grebet og fængslet Borgmester Jonas Kränzl i Neumark¹⁾.

Medens Uvejret saaledes fra alle Sider trak sammen over Hovedet paa ham, meldte Løwenschild, at 7—8 Kompagnier vare marschfærdige, og at Resten vilde være det i Løbet af 3 Uger, saa at Mønstringen kunde gaa for sig. Men, da nu Møn-

---

¹⁾ Skal vist være Neumarkt, 5 Mil fra Breslau.

stringskommissæren beklagede sig over, at Løwenschild ved „Finesser“ søgte at trække Tiden ud, og da der ved et Forhør over samtlige Officerer kom mange strafværdige Uregelmæssigheder for Dagen, blev der d. 26. Oktober forkyndt Løwenschild Hus-arrest.

En Indstilling fra Løwenschild om, at Oberstløjnant Lubetic maatte blive afsat og 4 af Kaptajnerne ombyttede paa Grund af deres Forhold overfor Chefen, var af Hofkriksraadet besvaret afslaaende under Henvisning til, at Undersøgelse var anordnet. Men nu afskedigede han uden videre selv Lubetic og gav hans Plads til en Grev Schaumburg, ligesom han ogsaa afskedigede og tildels arresterede enkelte andre Officerer. Som Følge af disse Overgreb blev Tilstanden i Regimentet betænkelig, og der viste sig Tilfælde af Insubordination.

Hofkriksraadet kaldte derfor Løwenschild til Wien, hvor han ikke maatte fjerne sig ud over Fæstningens Rayon. Undersøgelsen fortsattes og Klagernes Tal voxede. Under 26. Maj 1690 dømtes Løwenschild til paa Grund af Ikke-Opfyldelse af sin Kapitulation at tilbagelevere denne inden 10 Dage, og han benævnedes fra nu af ikke længere Oberst. Hans Regiment, til hvilket der igjen havde meldt sig flere Bejlere, blev givet en Grev Schlick for 20000 fl., men denne Sum i Forbindelse med det af Hertugdømmet Schlesien „assecured“ Beløb paa omtr. 36000 fl., var ikke en Gang tilstrækkeligt til at dække Officerernes Tilgodehavende for Hvervnings-, Lønnings- og Forplejningspenge.

Løwenschild forblev i Arrest¹⁾ paa Grund af de øvrige imod ham fremførte Klager. Han oplevede imidlertid ikke Processens Slutning; i Marts eller April 1691 afgik han ved Døden, kun et Par og fyrretyve Aar gammel. I sidst nævnte Maaned bad en Kaptajn Sigmund Jacobi om at maatte rejse til Sachsen for at underrette Enken om Dødsfaldet. En Ansøgning, som hun i September s. A. indgav til Kejseren, viser, at deres Godser vare stærkt forgjældede. Hun synes dog

---

¹⁾ Hermed stemmer rigtignok ikke, at han ⁴/₁₁ 1690 daterer Regensburg (Pershist. Tidsskr. IV, S. 161).

at have bragt sine Affærer nogenlunde paa Fode igjen; i det mindste besad hun Strassgräbchen til sin Død og testamenterede Godset til 3 Sønner af sin Broderdatter, Marie Clara v. Plessen, Enke efter en Hr. v. Hannikat eller Hanicat¹⁾. I sit Testamente, der er dateret 20. Januar 1708 og aabnedes 19. Marts s. A. (mellem hvilke 2 Datoer hun altsaa er død) bestemte hun fremdeles, at hun vilde bisættes ved sin 1ste Ægteherres Side i Peterskirken i Bautzen (Budissin), hvorhos hun til Bedste for de fattige i denne By under Navn af „von Lentz-Løwenschildsche Stiftung“ oprettede et Legat paa 1000 Thaler²⁾. Dette Legat, der endnu er til under vedkommende Byraads Bestyrelse, har altsaa dog til en vis Grad bevaret Løwenschilds Navn i venlig Erindring hos Efterverdenen. Men i øvrigt vil denne kun mindes dets Bærer som en Mand, der ved Misbrug af, som det maa antages, gode Gaver fra Naturens Haand for en Tid formaaede at hæve sig til en udvortes ret glimrende Stilling, men kun for at ende sine Dage i selvforskyldt Elendighed. Ligesom Milan er Løwenschild et Exempel paa Sandheden af det gamle Ord: Fals slaar sin egen Herre paa Hals.

Løwenschilds Ægteskaber vare begge barnløse og hans grevelige Titel og Vaaben blev altsaa lagt i Graven med ham selv. Derimod træffe vi Navnet i Danmark endnu langt hen i det paafølgende Aarhundrede, nemlig hos Broderen Andreas's Efterkommere.

Løwenschilds Slægt i Danmark synes først 2 Aar efter hans Død at have faaet Underretning om denne. Arvingerne vare hans Moder og hans Broderbørn, og paa de sidstnævntes Vegne søgte deres Moder 1693 Kongen om Hjælp til at skaffe dem deres Arv. S. A. optraadte en kgl. dansk Agent i Wien, Johan Paulsen som Arvingernes Mandatarius; i April 1694 var en vis Bergmann eller Pergmann traadt i hans Sted¹⁾. Udfaldet

¹⁾ Vistnok ved en Kommafejl ere de 3 Brødre blevene til 4 i Grosser, Lausitzer Merkwürdigkeiten, III. S. 46, jvf. Gauhe, Adelslex. II, S. 393.

²⁾ K. Hauptstaatsarchiv i Dresden. Dr. v. Boetticher.

³⁾ Geheime Registratur $\frac{1}{7}$ 1693 — K. og K. Krigsarkiv i Wien (H. K. R., Justiz 1693; Exp. 1694).

af disse Bestræbelser kjendes ikke, men har næppe svaret til de Forventninger, man har gjort sig.

De omhandlede Broderbørn vare fødte i Andreas Poulsens, eller Løwenschilds, som han siden ligeledes kaldte sig, Ægteskab med *Agnete Massin*¹⁾, som efter Familiens Fortælling skulde være „af en anseelig Familie i Grækenland, som ved besynderlige Aventure skal af Hans Høje Excellence Hr. Ulrik Frederik Gyldenløve være bragt her ind til Danmark i hendes Barndom og bleven opdragen i Hendes Majestæt Sal. og Højlovlig Hukommelse Dronning Charlotte Amalies Hof.“ Ifølge anden Beretning²⁾ er hun endog bleven til Datter af „en Ærkebisp og Fyrste i Smyrna.“ „De Dokumenter, der concernede hende og hendes Familie, beretter Monsieur Poulsen for mange Aar siden at have givet Etatsraad Gram til Oversættelse, saasom de vare skrevne paa Italiensk, og maaske kunne endnu findes i hans Stervbo.“ Den paafaldende Interesse, som Gyldenløve viste hende og hendes Søn, kunde ellers let faa En til at tænke, at hun var hans egen Datter fra hans Udenlandsrejse 1661—63. A. Poulsen blev viet til denne Dame i Christiansborg Slotskirke 16. Juni 1679 om Aftenen Kl. 7 „i begge Majestæternes Kongens og Dronningens Presence“, og med den samme Stads blev Ægteparrets førstefødte Søn *Christian*, døbt i „Runde Kirke“ 16. Nov. 1680; Fadderne var ifølge Kirkebogen ingen ringere end Kongen og Dronningen samt Rigets Marskals Frue, der bar Barnet, Vicekansler Holger Vind samt Ceremonimester og Kammersekretær Bolle Luxdorff. Den yngste af deres 4 Børn var en Søn, der kaldtes *Niclas* efter Farfaderen, og fødtes 4. Juli 1684 paa Gaarden „Næs i Grevskabet Laurvig,“ hvorved antagelig er at forstaa Brunlanes. Mellem de 2 Sønner var der 2 Døtre, der sagtens ogsaa ere fødte i Norge; *Antoinette Augusta* (opkaldt efter Gyldenløves 3die Hustru, født Komtesse Aldenburg) og *Charlotte Amalie*.

Børnene vare altsaa endnu spæde, da de bleve faderløse.

¹⁾ Navnet skreves ogsaa *Massing* og *Massinah*, men naar Danm. Adels Aarbog 1890, S. 130 kalder hende v. *Massow*, er dette sikkert urigtigt.

²⁾ Rhode, Laaland-Falsters Hist. (1. Udg.) I, S. 327.

Moderen giftede sig efter nogle Aars Enkestand paany med en „Hr. von Bode,“ maaske Matthias Budde, død 1711 som Kaptajnløjtnant ved 2. trondhjemske Infanteriregiment¹⁾. Efter 2den Gang at være bleven Enke levede hun til sin Død paa Graasten Slot hos Gyldenløves Datter Ulrikke, Antoinette, gift med Statholder Greve Carl Ahlefeldt.

Af Andreas Poulsens Børn døde den ældste Søn som Barn. *Niclas* (Nicolai) blev derimod af Gyldenløve sat i Huset hos „Hr. Oberste Husmans Frue Moder i Christiania,“ d. e. Gyldenløves egen Moder, Margrethe Pape Baronesse Løvendal, der boede i Huset hos sin nævnte Søn af Ægteskabet med Etatsraad Daniel Hausmann. Vistnok 1696 kom han til Kjøbenhavn at være Page hos Gyldenløve, men blev efter et Aars Forløb „formedelst hans svagelige Complexion sat til Studeringerne under adskillige Præceptorers Information“. 1704 (s. A. som Gyldenløve døde) satte hans Farmoder ham i Huset hos daværende Sognepræst til Nicolai Kirke, senere Biskop Christen Worm. Ved Farmoderens Død nævnes han dog som tjenende hos Justitsraad Holger Jacobæus's Enke, Fru Anna Tisdorph. Han blev Student²⁾, men manglede Helbred og Penge til at fortsætte ad denne Vej, hvorfor Worm 1712 kaldte ham til Sogne­degn i Helsing og Valby, Nordvest for Frederiksborg, i hvilken beskedne Stilling han endte sine Dage. Han var gift *Maren Bølch*, Datter af Provst Rudolf Bølch, Sognepræst til Thorsager og Bregned i Aarhus Stift.

Af Andreas Poulsens Døttre blev Antoinette Augusta gift med *Carl Latton*, Spejlglashandler i Hamborg, og Charlotte

---

¹⁾ M. B. vides at have været gift, men hans Hustrus Navn nævnes ikke; hun levede endnu 1731 (Personalhist. Tidsskr. III, Stamtavle til S. 202., Danm. Adels Aarbog 1890, S. 130.) — At hun ikke, som hidtil antaget, kan have været gift med Oberstløjtnant Frederik Budde, fremgaar af, at Anne Sophie Juel var *Enke* efter denne. (Personalhist. Tidsskr. 3. R. III, 315), og af at Agnete Massin ligeledes levede som Enke.

²⁾ Efter hans egen Beretning 1710, men vistnok snarere 1711, da en Nicolaus Paulin immatrikuleredes fra Randers Skole. En Nicolaus Poulson, immatrikuleredes dog 1707 e priv. (Birket Smith, Kbhvns Univ. Matr. II S. 358 og 320).

Amalie med *Hieronymus Vogt*, Borger og Farver i Kjøbenhavn. Denne sidste rejste mange Aar efter Spørsaaret om den „Wienerske Arv efter Greve Hannibal Løwenschild“ og fik sin Svoger Nic. Poulsen til d. d. Valby 25. Okt. 1731 at afstaa ham sin Broderlod i denne Arv, mod at Vogt, hvis han fik den udbetalt, skulde svare 300 Rdl. til Degnens Søn, *Rudolf Bølich von Løwenschild*¹⁾.

Medens Degnen nemlig havde aflagt Navnet Løwenschild, som altfor prunkende for hans Stand og Vilkaar, gjenoptoges dette af hans eneste Søn. Denne, der var født i Valby 1714, blev Student fra Helsingør 1732, tog theologisk Attestats 1738, blev Sognepræst i Veterslev og Hømb paa Sjælland 1747, til Dannemarre og Tillitse paa Laaland 1765 og døde her 13 Juli 1770. Han var gift med *Christence Lønborg*, Datter af reside-rende Kapellan til Aarhus Frue Kirke Johan Lønborg og Anna Rodenburg, men havde ingen Børn, saa at Navnet fuldstændigt uddøde med ham.²⁾

Borgerlige rigsdagsmænd fra 1660.

Ved **Frederik Barfod**.

(Sluttet).

Klein (Hans Pedersen),

Københavns 4de rigsdagsmand, findes i alle vore kilder, deltog ifølge *P. V.* og *R.* i alle gejstlighedens og borgerskabets fælles-andragender, kun ikke i det af 30. okt., som heller ikke de øvrige københavnere underskrev; tilsagdes til arvehyldingen, underskrev både *H. T.* og *E.*

En *Nils Jensen* levede i det 15de hundredår og var „af

---

¹⁾ Genealog. herald. Selskabs Samlinger, Spec., Løwenschild.

²⁾ Rhode, Laal.-Falster, anf. St. Wibergs Præstehist.